

**STRATEGIJA RAZVOJA GRADA LABINA
2016.–2020.**

Finalni dokument

3. kolovoz 2016.

Sadržaj

I. TERITORIJALNA POKRIVENOST	7
1.1. Teritorijalni obuhvat.....	7
II. ANALIZA STANJA	8
2.1. Društvo.....	8
2.1.1. Demografski pokazatelji.....	8
2.1.2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi	9
2.1.3. Zdravstvena infrastruktura.....	10
2.1.4. Obrazovanje.....	11
2.1.4.1. Obrazovna struktura stanovništva.....	11
2.1.4.2. Predškolski odgoj i obrazovanje.....	11
2.1.4.3. Osnovnoškolsko obrazovanje	11
2.1.4.4. Srednjoškolsko obrazovanje.....	14
2.1.4.5. Visokoškolsko obrazovanje.....	14
2.2. Gospodarstvo.....	16
2.2.1. Opća gospodarska kretanja	16
2.2.2. Nezaposlenost.....	17
2.2.3. Zaposlenost.....	17
2.2.4. Poslovno okruženje.....	18
2.2.5. Struktura gospodarstva.....	19
2.2.6. Poduzetnička infrastruktura.....	21
2.2.7. Poticanje razvoja poduzetništva.....	23
2.2.8. Vanjskotrgovinska razmjena	24
2.2.9. Obrtništvo.....	25
2.2.10. Poljoprivreda i ribarstvo.....	27
2.2.11. Struktura poljoprivrednih gospodarstava i društveno ekonomski pokazatelji	27
2.2.12. Turizam i kultura	32
2.2.12.1. Turizam.....	32
2.2.12.2. Kultura.....	34
2.2.13. Sport.....	36
2.3. Urbano okruženje.....	37
2.3.1. Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima	37
2.3.1.1. Zaštita zraka.....	37
2.3.1.2. Zaštita voda.....	37

2.3.1.3. Otpad	37
2.3.2. Primarna infrastruktura	38
2.3.2.1. Upravljanje vodama	38
2.4. Energetski sustav.....	40
2.5. Prometna povezanost	41
2.5.1. Cestovni promet	41
2.5.2. Željeznički promet.....	42
2.6. Zračni promet	42
2.7. Luke	42
2.8. Žičara.....	43
III. SWOT analiza.....	44
IV. STRATEŠKI OKVIR – VIZIJA I CILJEVI	47
4.1. Vizija	47
4.2. Ciljevi	47
Specifični cilj 1. Povećanje gospodarske konkurentnosti.....	48
Specifični cilj 2. Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života	49
Specifični cilj 3. Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima	50
Specifični cilj 4. Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti	51
V. CILJEVI, PRIORITETI I MJERE	53
5.1. Razvojni prioriteti i mjere	56
Razvojni prioritet 1.1. Poboljšati poduzetničku infrastrukturu.....	56
Razvojni prioritet 1.2. Stvoriti izvrsnu poslovnu klimu za razvoj poduzetništva i privlačenje investicija u Gradu Labinu i Labinštini (“Labin – grad prijatelj poduzetnika i investitora”)	57
Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma – Poboljšanje kvalitete turističke destinacije Labina – postizanje 4 zvjezdice	58
Razvojni prioritet 2.1. Poboljšanje zdravstvenih usluga.....	60
Razvojni prioritet 2.2. Ulaganje u obrazovanje i poboljšanje obrazovne strukture stanovnika	61
Razvojni prioritet 2.3. Smanjenje nezaposlenosti	63
Razvojni prioritet 2.4. Smanjivanje iseljavanja mladih i obrazovanih.....	63
Razvojni prioritet 2.5. Povećanje socijalne uključenosti građana.....	64
Razvojni prioritet 2.6. Razvoj sporta i veće uključivanje građana u sportske aktivnosti.....	65
Razvojni prioritet 3.1. Osigurati visoke ekološke standarde kroz komunalnu opremljenost gradskog područja	66
Razvojni prioritet 3.2. Unaprijediti i infrastrukturnu opremljenost ruralnih područja.....	68
Razvojni prioritet 3.3. Povećanje efikasnosti upravljanja održivim razvojem	69

Razvojni prioritet 3.4. Valorizacija i održivo upravljanje kulturnom baštinom te razvoj infrastrukture za kulturne potrebe	70
Razvojni prioritet 3.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilne zaštite	71
Strateški cilj 4. Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti	72
Razvojni prioritet 4.1. Razvoj materijalne i nematerijalne vrijednosti kulturne baštine.....	72
Razvojni prioritet 4.2. Razvoj multikulturalizma.....	73
VI. PROVEDBA.....	74
6.1. Financijski okvir za provedbu Strategije.....	74
6.2. Institucionalni okvir za provedbu strategije	76
6.3. Strateški projekti	78
VII. HORIZONTALNA NAČELA	78

Popis tablica

Tablica 1. Broj stanovnika Labina, Istarske županije i Republike Hrvatske 2001. 2011.	8
Tablica 2. Kretanje prirodnog prirasta u Gradu Labinu 2011.–2014.	8
Tablica 3. Razvojni problemi i potrebe u pogledu stanovništva.....	8
Tablica 4. Razvojni problemi i potrebe u području socijalne skrbi.....	9
Tablica 5. Razvojni problemi i potrebe u području zdravstva	10
Tablica 6. Broj učenika u osnovnim školama 2011.–2015.....	11
Tablica 7. Broj polaznika osnovnoškolskog umjetničkog programa 2010./2011. - 2015./2016.....	13
Tablica 8. Broj učenika srednjoškolskog programa 2010./2011.–2014./2015.	14
Tablica 9. Razvojni problemi i potrebe u području obrazovanja	15
Tablica 10. Vrijednosti osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti gradova Istarske županije 2010.–2012.....	16
Tablica 11. Registrirana nezaposlenost u Gradu Labinu, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2009. –2014.....	17
Tablica 12. Broj zaposlenih u pravnim osobama u Gradu Labinu, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2009. –2014.	18
Tablica 13. Razvojni problemi i potrebe na području tržišta rada	18
Tablica 14. Broj poduzetnika i obrtnika te zaposlenih kod poduzetnika i obrtnika u razdoblju 2010. –2015.....	18
Tablica 15. Odnos zaposlenih u pravnim osobama u 2013. i broja stanovnika u 2011.godini	19
Tablica 16. Struktura gospodarstva prema djelatnostima, broju poduzetnika i broju zaposlenih.....	19
Tablica 17. Ostvareni prihodi poduzetnika s područja Grada Labina u razdoblju 2009. –2015., prema vrsti djelatnosti (u 000 kn).....	20

Tablica 18. Pregled sredstava realiziranih za subvencioniranje kamatne stope kreditne linije Poduzetnik 2 poduzetnicima i obrtnicima s područja Grada Labina u razdoblju 2003.–2014.....	23
Tablica 19. Vanjskotrgovinska razmjena.....	24
Tablica 20. Razvojni problemi i potrebe u području gospodarstva i poduzetništva	25
Tablica 21. Ukupan broj aktivnih obrta 2010. –2015. na području bivše Općine Labin.....	25
Tablica 22. Zaposlenost po vrstama obrta	26
Tablica 23. Razvojni problemi i potrebe u području obrtništva	26
Tablica 24. Zemljište i njegova namjena.....	27
Tablica 25. Površina poljoprivrednog zemljišta po JLS-ima na dan 14. prosinca 2015.....	28
Tablica 26. Broj poljoprivrednih gospodarstava na dan 14. prosinca 2015.	28
Tablica 27. Školska sprema nositelja/odgovorne osobe.....	29
Tablica 28. Dob nositelja/odgovorne osobe	29
Tablica 29. Prikaz problema i razvojnih potreba u poljoprivredi.....	29
Tablica 30. Sadni materijal nabavljen od strane Grada Labina za potrebe poljoprivrednika	30
Tablica 31. Razvojni problemi i potrebe u području ribarstva	32
Tablica 32. Broj ostvarenih turističkih noćenja na području Grada Labina, Istarske županije i Republike Hrvatske u razdoblju 2009. –2015.....	33
Tablica 33. Razvojni problemi i potrebe u turizmu i kulturi	34
Tablica 34. Razvojni problemi i potrebe u sferi sporta.....	36
Tablica 35. Razvojni problemi i razvojne potrebe u upravljanju otpadom.....	38
Tablica 36. Razvojni problemi i razvojne potrebe u sferi vodoopskrbe.....	39
Tablica 37. Razvojni problemi i razvojne potrebe u sferi odvodnje.....	39
Tablica 38. Razvojni problemi i razvojne potrebe u sferi energetike	41
Tablica 39. Broj prometnih nesreća u Gradu Labinu	42
Tablica 40. Razvojni problemi i razvojne potrebe u području prometa	43

SAŽETAK: PROFIL GRADA LABINA (GRAD LABIN U BROJKAMA)

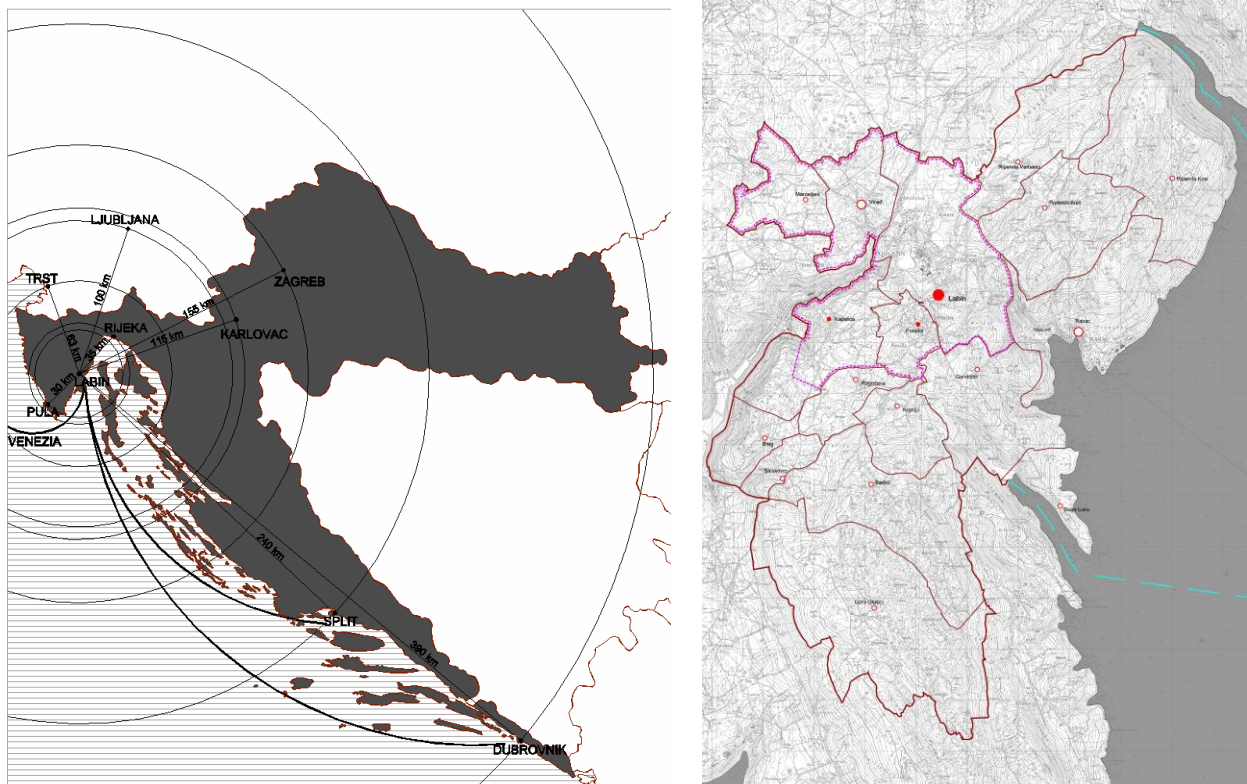
Grad Labin	
Status naselja:	Grad
INDEKS RAZVIJENOSTI :	115,59%
PRIRODNA OBILJEŽJA	
Površina (kopno):	71,85 km ²
Reljef:	320 m n.v.
Zemljišni pokrov:	42% površine
Klima:	sredozemna
STANOVNIŠTVO	
Ukupno stanovnika (2011.):	11.642
Gustoća stanovnika (2011.):	162 st./km ²
Prosječno kućanstvo:	1,67 članova
Demografski trendovi:	Negativni 6% 2001./2011.
TRŽIŠTE RADA	
Broj zaposlenih (2015.):	2675
GOSPODARSTVO	
Gospodarski sektori:	prerađivačka industrija, trgovina na veliko i malo, djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane, građevinarstvo
Turizam – noćenja:	1.337.586 ostvarenih turističkih noćenja (2015.).
INFRASTRUKTURA	
Vodoopskrba:	više od 99,7% stanovnika
Odvodnja otpadnih voda:	oko 95% stanovništva
Organizirano prikupljanje otpada:	100% stanovništva

I. TERITORIJALNA POKRIVENOST

1.1. Teritorijalni obuhvat

Grad Labin smješten je na istočnoj obali Istarskog poluotoka. Prema popisu stanovništva 2011. godine, grad ima 11.642 stanovnika ili 5,6% ukupnog broja stanovnika u Istarskoj županiji i 0,27% ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske. Stanovništvo je razmješteno u 17 naselja: Bartići, Breg, Duga Luka, Gondolići, Gora Glušići, Kapelica, Kranjci, Labin, Marceljani, Presika, Rabac, Ripenda Kosi, Ripenda Kras, Ripenda Verbanci, Rogočana, Salakovci i Vinež. Gustoća naseljenosti iznosi 162 st./km² što je znatno iznad županijskog prosjeka (73,4 st./km²) i prosjeka Republike Hrvatske (78,1 km²).

Slika 1. Položaj grada Labina

II. ANALIZA STANJA

2.1. Društvo

2.1.1. Demografski pokazatelji

U odnosu na prethodni Popis stanovništva 2001. godine, broj stanovnika Grada Labina bio je 2011. godine 6,31% manji, što je rezultat iseljavanja stanovništva i smanjenja prirodnog prirasta. U istom razdoblju u Istarskoj županiji ostvaren je porast broja stanovnika za 0,83%, a na razini Republike Hrvatske pad od 3,44%.

Tablica 1. Broj stanovnika Labina, Istarske županije i Republike Hrvatske 2001. 2011.

Prostorna jedinica	2001.	2011.
Grad Labin	12.426	11.642
Istarska županija	206.344	208.055
Republika Hrvatska	4.437.460	4.284.889

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2015.

Tablica 2. Kretanje prirodnog prirasta u Gradu Labinu 2011.–2014.

Godina	Rođeni	Umrli	Prirodni prirast
2011.	75	133	-58
2012.	104	156	-52
2013.	82	136	-54
2014.	77	123	-46
Ukupno:	338	548	-210

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2015.

Na području Grada Labina kontinuirano se ostvaruje negativan prirodni prirast, što je posljedica većeg broja umrlih u odnosu na broj živorođenih. Taj je trend u opadanju. U 2014. godini negativna se vrijednost prirodnog prirasta, u odnosu na prethodne godine, smanjila (-46).

Tablica 3. Razvojni problemi i potrebe u pogledu stanovništva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje broja stanovnika na području Grada izazvano iseljavanjem stanovništva i negativnim vrijednostima prirodnog prirasta	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijediti mjere za poticanje ostanka stanovništva na području Grada (npr. modeli zapošljavanja mladih, stambeno pitanje itd.) Poticati primjenu mjera pronatalitetne politike i povećanje kvalitete života mladih obitelji

2.1.2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Na području Grada Labina socijalna se skrb provodi putem Socijalnog programa Grada Labina te obuhvaća sve dobne skupine. Poslovi socijalne skrbi vode se i kroz aktivnosti državnih institucija te nevladinih udruga koje svojim radom obuhvaćaju različita socijalno-humanitarna područja.

Centar za socijalnu skrb Labin javna je ustanova koja, osim na području Grada Labina, djeluje na području prigradskih naselja i općina Kršan, Pićan, Sveta Nedjelja i Raša. Centar ima 15 zaposlenika, od kojih je devet stručnih radnika. Prostor ne odgovara potpuno obavljanju te djelatnosti, dio je u najmu i nije prilagođen osobama s invaliditetom te starijim i nemoćnim osobama.

Skrb za stare i nemoćne provodi se u sklopu Doma za starije i nemoćne Raša. Osnivač te ustanove je Istarska županija, a svojim djelovanjem pokriva područje Labina i Raše. Dom ima smještaj za 61 korisnika. U sklopu Doma djeluje i Dnevni centar za starije osobe u Labinu, kapaciteta 15 korisnika. Dom provodi dva oblika skrbi za stare i nemoćne: institucionalni (stalni smještaj u instituciji) i izvaninstitucionalni. Broj stanovnika treće životne dobi raste, pa je potrebno povećati smještajne i prostorne kapacitete. Otprilike jednak broj starijih osoba koliko ih je smješteno u Domu čeka prijam i smještaj.

Briga o psihički bolesnim odraslim osobama provodi se u sklopu Doma za odrasle osobe "Sveta Nedjelja" – Nedeščina. Kapacitet ustanove je 60 korisnika, što ne zadovoljava sve trenutačne potrebe za institucionalnim smještajem. Izvaninstitucionalni oblik skrbi o psihički bolesnim odraslim osobama nije uspostavljen.

U provedbi aktivnosti iz područja socijalne skrbi sudjeluje i Dom zdravlja Labina, koji osigurava skrb za terminalne bolesnike.

Socijalna skrb na području Grada Labina osigurava zadovoljavanje temeljnih potreba stanovništva, no postoji potreba za povećanjem kapaciteta i uvođenjem novih usluga sa svrhom uspostavljanja kontinuirane brige o obitelji (npr. Savjetovališta za brak i obitelj, Škole za roditelje).

Tablica 4. Razvojni problemi i potrebe u području socijalne skrbi

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Centar za socijalnu skrb Labin uglavnom zadovoljava potrebe korisnika, no nije prilagođen starijim osobama i osobama s invaliditetom • Nedovoljni kapaciteti Doma za starije i nemoćne Raša • Izostanak izvaninstitucionalnih oblika skrbi za odrasle osobe s psihičkim smetnjama • Izostanak stručne potpore obiteljima (npr. savjetovališta za obitelj i brak, programi podrške roditeljima)	<ul style="list-style-type: none"> • Prilagoditi prostor Centra osobama s invaliditetom, starijim i nemoćnim osobama • Povećati kapacitete Doma za starije i nemoćne te izgraditi nove ustanove za tu kategoriju osoba • Osigurati usluge organiziranog stanovanja korisnika Doma za odrasle osobe "Sveta Nedjelja" – Nedeščina • Osnovati instituciju Savjetovališta za brak i obitelj i Škole za roditelje

2.1.3. Zdravstvena infrastruktura

Pružanje zdravstvene zaštite u Gradu Labinu organizirano je putem javnih ustanova - Javna ustanova Istarski domovi zdravlja (IDZ), Ispostava "dr. Lino Peršić" Labin, Zavod za hitnu medicinu Istarske županije, Ispostava Labin, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije (ZZJZ) i privatnih zdravstvenih ustanova.

U sklopu Doma zdravlja Labin provodi se primarna i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita. U sklopu primarne zdravstvene zaštite postoje 3 ordinacije obiteljske medicine i 4 specijalističke ordinacije (stomatološka, ginekološka, pedijatrijska i ordinacija medicine rada i sporta) te patronažna djelatnost i sanitetski prijevoz.

U sklopu ZZJZ-a Istarske županije u Labinu se obavlja školska medicina i higijensko-epidemiološka djelatnost, obje u zakupu prostora IDZ-a Ispostava Labin.

Privatne ustanove u zdravstvu čine 5 ordinacija obiteljske medicine, 1 ginekološka ordinacija, 5 stomatoloških ordinacija, 2 zdravstvene njege i medicinsko-biokemijski laboratorij. Sve se ustanove, osim ustanova za zdravstvenu njegu, nalaze u prostorima IDZ-a Ispostava Labin u zakupu. Privatne poslodavce u zdravstvu izvan koncesije u Labinu čini nekoliko stomatoloških ordinacija, 1 stomatološko-ortodonska ordinacija, 3 ljekarne od kojih je jedna u zakupu u prostorima IDZ-a, Ispostava Labin, 1 specijalistička ordinacija opće medicine te nekoliko zubotehničara.

Glavnoj zgradi Ispostave i zgradi ambulante Rabac potrebna je obnova. Zdravstvenoj skrbi nedostaje kvalitetna i kvalificirana stručna radna snaga, a trend je iseljavanje stručne radne snage u zdravstvu.

Grad Labin član je Hrvatske mreže zdravih gradova u sklopu projekta Labin – zdravi grad. Projekt je usmjeren većinom na preventivne zdravstvene programe radi smanjenja pojave bolesti u čijem nastanku i tijeku značajnu ulogu imaju različita zdravstveno rizična ponašanja (nepravilna prehrana, rizično spolno ponašanje, asocijalno ponašanje djece i mladih, pušenje, alkohol i drugi čimbenici rizika).

Podizanje kvalitete života djece i mladih pridonijelo je da Grad Labin ima status Grad Labin – Prijatelj djece.

Tablica 5. Razvojni problemi i potrebe u području zdravstva

Razvojni problem	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Nedovoljan broj stručnog medicinskog osoblja zbog njihova odlaska Dotrajali objekti zdravstvene infrastrukture i medicinska oprema	<ul style="list-style-type: none"> Poticati mjere za zadržavanje stručnog medicinskog osoblja (npr. putem programa stipendiranja, rješavanja stambenog pitanja, financijskih poticaja itd.) Modernizirati i nabavljati medicinske uređaje Investirati u održavanje i obnovu objekata zdravstvene infrastrukture

2.1.4. Obrazovanje

2.1.4.1. Obrazovna struktura stanovništva

Obrazovna struktura stanovništva u Gradu Labinu na razini je prosjeka Istarske županije. Prema stupnjevima završene stručne spreme, većinu stanovništva u Labinu, kao i u Istarskoj županiji, čine osobe sa srednjom školom (54,59%). Osobe sa završenom osnovnom školom čine 16,40% ukupne populacije Grada Labina što je manje nego u Istarskoj županiji (19,47%). U Labinu je udio osoba sa završenim fakultetom ili stručnim studijem 18,21%, više od prosjeka Istarske županije (16,41%) i državnog prosjeka (16,06%). Prema popisu iz 2011. godine u Labinu živi 12 doktora znanosti.

2.1.4.2. Predškolski odgoj i obrazovanje

Na području Labina djeluju dva dječja vrtića: privatni vrtić „Glorija“ i dječji vrtić “Pjerina Verbanac“ kojeg je osnivač Grad Labin.

Dječji vrtić „Pjerina Verbanac“ ima u svojem sastavu matični, centralni vrtić i 6 područnih odjeljenja: PO Jaslice Labin, PO Rabac, PO Vinež, PO Stari grad, a izvan Grada Labina djeluju PO Raša i PO Potpićan. Broj djece u porastu je proteklih pet godina, a tome je tek djelomično prilagođen broj skupina i odjeljenja. U pedagoškoj godini 2015./2016. u 24 skupine upisano je 537 djece. U vrtiću rade 52 stručna djelatnika (ravnateljica, 2 stručne suradnice, zdravstvena voditeljica i 48 odgajateljica).

Uz redovni program vrtića provode se programi za djecu s posebnim potrebama, redovni program na jeziku i pismu nacionalnih manjina – program na talijanskom jeziku, redovni program učenja engleskog jezika, redovni program obogaćen elementima socijalno-emocionalnog učenja PATHS-RASTEM, predškolski program, sigurnosnozaštitni i preventivni programi, programi zdravstvenog odgoja i program ranog učenja engleskog jezika “LET'S GO“. Za djecu s teškoćama integriranu u predškolske ustanove očekuje se angažman pomoćnika koji bi se financirali iz sredstava Europskog socijalnog fonda i jedinica lokalne samouprave.

Kraći program predškolskog glazbenog i plesnog obrazovanja provodi Osnovna umjetnička škola Matka Brajše Rašana.

2.1.4.3. Osnovnoškolsko obrazovanje

Osnovne škole

Na području Grada Labina djeluju dvije osnovne škole, jedna osnovna umjetnička škola i jedna škola za odgoj i obrazovanje djece s poteškoćama u razvoju.

Tablica 6. Broj učenika u osnovnim školama 2011.–2015.

Škole	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
OŠ Matija Vlačić	319	321	324	346	346
OŠ Ivo Lola Ribar	532	519	506	484	471
Ukupno	851	840	830	830	817

Izvor: Grad Labin, 2015.

Broj učenika u osnovnim školama smanjio se 4% u razdoblju 2011.–2015. Prema podacima kojima raspolažu škole, očekuje se zaustavljanje trenda smanjivanja broja učenika od iduće školske godine i stabilizacija broja učenika.

U opremanje škola uložena su proteklih nekoliko godina određena sredstva, osobito u informatičku opremu, dok je značajna sredstva potrebno uložiti u opremu kabineta kemije i fizike, informatike te sprave za provođenje nastave iz tjelesne i zdravstvene kulture.

Za učenike s teškoćama integriranim u redovna razredna odjeljenja angažirani su pomoćnici u nastavi za što se sredstva osiguravaju iz Europskog socijalnog fonda i gradskog proračuna.

Osnovna škola „Ivo Lola Ribar“

Osnovna škola „Ivo Lola Ribar“ u školskoj godini 2015./2016. broji 471 učenika u četiri školske zgrade. Matična zgrada ima 16 razrednih odjela od 1.-8. razreda s ukupno 299 učenika. Područnu školu Kature pohađa 100 učenika od 1.-4. razreda raspoređenih u šest razrednih odjela, područnu školu Vinež pohađa 61 učenik od 1.-4. razreda u četiri razredna odjela. Područnu školu Vozilići pohađa 11 učenika od 1.-4. razreda u ukupno dva kombinirana razredna odjela. U školi je zaposleno 67 djelatnika od kojih 48 učitelja razredne i predmetne nastave te 3 stručna suradnika. U školi djeluju četiri grupe produženog boravka, dvije u područnoj školi Kature, jedna u matičnoj školi i jedna u područnoj školi Vinež. Uz potporu Općine Kršan, od školske godine 2015./2016. učenici PŠ Vozilići uključeni su u produženi boravak OŠ „Ivan Goran Kovačić“.

Škola njeguje programe brige o zavičajnoj baštini i nositeljica je međunarodne zelene zastave za projekte očuvanja okoliša (Zlatni status međunarodne Eko škole).

Kulturna djelatnost škole obogaćuje se prigodnim priredbama u povodu Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, božićnih i uskrasnih blagdana, dana škole i obilježavanjem drugih značajnih datuma. Školski list *Nove iskrice* izlazi jednom godišnje i velikim je dijelom samostalan uradak učenika uz vodstvo učitelja mentora.

U školi su u opremu proteklih godina uložena određena sredstva, osobito za informatičku opremu. Dio učionica matične i područne škole umrežen je na Internet, a većina učionica ima projektore i računala.

Škola «Ivo Lola Ribar» uspješno surađuje s Gradom Labinom i Općinom Kršan, Pučkim otvorenim učilištem Grada Labina i drugim institucijama.

Osnovna škola Matije Vlačića

Osnovnu školu Matije Vlačića pohađa 346 učenika, od toga 26 učenika pohađa Područnu školu Rabac. Nastava se održava u jutarnjoj smjeni u 16 razrednih odjela u matičnoj školi, a u 2 kombinirana odjela u Područnoj školi Rabac. U školi je zaposleno 48 djelatnika, od toga tri desetak učitelja razredne i predmetne nastave na pola radnog vremena. U školi djeluju tri grupe produženog boravka za učenike mlađih razreda i grupa za pomoć u učenju za učenike koji bi željeli popraviti uspjeh iz nekog predmeta.

U školi se provode programi eko škole u suradnji s Udrugom Lijepa naša (Eko škola).

Osim redovne nastave, učenici su uključeni u izbornu nastavu informatike, talijanskog jezika, katoličkog i islamskog vjeronauka te brojne aktivnosti u sklopu škole i izvan nje.

Posebna se pažnja posvećuje izvanučioničkoj i terenskoj nastavi te školskim izletima, ostvaruju se posjeti muzejima, kazalištima, Interliberu, izložbama, zvjezdarnicama i dr.

U školi su u opremu, osobito informatičku, proteklih godina uložena određena sredstva. Sve učionice matične i područne škole umrežene su na Internet.

Osnovna umjetnička škola Matka Brajše Rašana

Osnovna umjetnička škola Matka Brajše Rašana u školskoj godini 2015./2016. broji 268 učenika.

Nastava se održava u Matičnoj školi u Labinu te u tri područna odjela: u Potpićnu, Buzetu i Lovranu. Škola nudi mogućnost šestogodišnjeg osnovnoškolskog glazbenog obrazovanja na glazbalima: klavir, harmonika, gitara, flauta, klarinet, saksofon, violina i udaraljke. Uz individualnu nastavu iz instrumenata učenici pohađaju solfeggio, teoriju glazbe, pjevački zbor, orkestar i komornu glazbu te četverogodišnje osnovnoškolsko obrazovanje gdje uz nastavu suvremenog plesa pohađaju i klasični balet te ritmiku i glazbu. Uz osnovnoškolsko obrazovanje škola provodi kraći program za djecu predškolske dobi – glazbene i plesne igraonice.

U Školi je zaposleno 35 djelatnika od kojih 29 visokoobrazovanih učitelja –glazbenih i plesnih pedagoga i umjetnika.

Interes za upis u glazbene i plesne programe stalno raste i škola svake godine ima sve veći broj polaznika i razrednih odjela:

Tablica 7. Broj polaznika osnovnoškolskog umjetničkog programa 2010./2011.- 2015./2016.

	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.
Broj učenika	156	159	165	186	222	268

Izvor: Godišnji plan i program škole, 2015./2016.

Osnovna umjetnička škola Matka Brajša Rašana namjerava otvoriti i srednjoškolsko umjetničko obrazovanje te umjetničko obrazovanje za odrasle polaznike.

Najveća je potreba škole trajno rješenje odgovarajućeg prostora s dovoljnim brojem učionica, kvalitetno opremljenim za sve odjele te koncertnom dvoranom i odgovarajućom pozornicom, rasvjetom i ostalim uvjetima potrebnim za glazbene i plesne manifestacije.

Škola za odgoj i obrazovanje djece s poteškoćama u razvoju – Centar „Liče Faraguna“

U Gradu Labinu djeluje škola za odgoj i obrazovanje djece s poteškoćama u razvoju koju polazi 19 učenika u 6 odgojnih skupina. Upisana su djeca s područja Grada Labina i šire. Dio učenika koristi domski smještaj. Prostor škole je uredan i prilagođen psihofizičkim sposobnostima učenika.

Centar ima kabinete (logoped i psiholog) i korektivnu dvoranu, a pri završetku je opremanje senzorne sobe. Škola ima razvijenu suradnju s drugim odgojno obrazovnim ustanovama.

2.1.4.4. Srednjoškolsko obrazovanje

Istarska županija osnivač je 21 javne srednjoškolske ustanove, među njima i jedne srednjoškolske ustanove na području Grada Labina, Srednje škole Mate Blažine Labin. Škola je mješovita s 5 područja rada i 15 zanimanja/obrazovnih programa: gimnazijski program i četverogodišnji i trogodišnji strukovni program te dvogodišnji program za pomoćna zanimanja za učenike s poteškoćama u razvoju. U sklopu raspoloživih strukovnih srednjoškolskih programa učenici se obrazuju za stjecanje zanimanja iz područja elektrotehnike i računalstva, turizma i ugostiteljstva, ekonomije, trgovine i poslovne administracije te pomoćnih zanimanja (pomoćni kuhar).

U Srednju školu Mate Blažine Labin u školskoj godini 2015./2016. bilo je upisano 476 učenika u 23 odjela, a zaposlenih je bilo 76. Broj učenika smanjio se posljednjih nekoliko godina (-6,7% u razdoblju 2010./2011.–2015./2016). Nastava se održava u jednoj smjeni na dvije lokacije: u matičnoj zgradi i u školskoj radionici (praktikumu elektrotehnike i strojarstva).

Školskim i strukovnim kurikulumom, bogatom i raznovrsnom ponudom izvannastavnih aktivnosti, dopunskom (podrška poteškoćama u učenju) i dodatnom nastavom (rad s darovitima), izbornim i fakultativnim programima, školskim i međunarodnim projektima uz podršku lokalne zajednice, škola iz godine u godinu povećava kvalitetu rada (priznanje MZOS-a „za uspješan, kvalitetan i kreativan rad“ 2000. godine).

Tablica 8. Broj učenika srednjoškolskog programa 2010./2011.–2014./2015.

	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.
Broj učenika	510	510	531	488	473	476

Izvor: Godišnji plan i program 2015.–2016. Srednje škole Mate Blažine Labin

Prostor škole i opremljenost škola iz pojedinih strukovnih područja zadovoljavaju. Pojedine učionice trebalo bi u dodatno opremiti osnovnim sredstvima moderne ICT tehnologije kako bi se poboljšali uvjeti rada i kvaliteta nastave. Za izvođenje nastave općeobrazovnih predmeta i izvođenje praktične nastave strukovnih predmeta škola osigurava u svim programima sve potrebne materijalne i kadrovske uvjete. Za učenike s teškoćama integriranim u redovna razredna odjeljenja treba angažirati pomoćnike u nastavi.

Prema strukturi obrazovnih programa, najviše učenika upisano je u program opće gimnazije, zatim slijede programi za ekonomiste i elektrotehničare. Oko polovine učenika upisano je u programe koji nisu izravno vezani za proizvodne i poduzetničke aktivnosti. Većina učenika nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja nastavlja obrazovanje na fakultetima, a manji dio iz strukovnih zanimanja, pogotovo iz područja elektrotehnike i računalstva, zapošljava se bez većih poteškoća.

2.1.4.5. Visokoškolsko obrazovanje

Studenti s područja Grada Labina studiraju na visokoškolskim ustanovama u Rijeci, Zagrebu, Puli, Opatiji, Trstu i Ljubljani. Grad Labin ima razvijen sustav stipendiranja studenata. U akademskoj godini 2015./2016. u sustavu stipendiranja bio je 161 student, a posljednjih pet godina prosjek je 152 studenta. Grad Labin, Odlukom o dodatnom bodovanju deficitarnih studija, godinama stimulira upise na one

visokoškolske ustanove za čijim kadrovima postoji potreba za zapošljavanje u Gradu Labinu.

Pučko otvoreno učilište Labin

Pučko otvoreno učilište Labin (POU Labin) ustanova je za obrazovanje odraslih koja kroz inovativan pristup pruža formalne i neformalne programe cjeloživotnog učenja te pridonosi razvoju socijalnih zanimanja i podizanju razine kvalitete socijalnih usluga, smanjenju nezaposlenosti i poboljšanju kvalitete života, podizanju svijesti o važnosti obrazovanja odraslih i proširenju obrazovne ponude prema potrebama lokalne i šire zajednice te stjecanju profesionalnih znanja, vještina i umijeća, poduzetničkih i menadžerskih znanja i dr. Prosječan je godišnji broj polaznika 160. Iako interes građana za ponuđene programe postoji, zbog financijskih razloga većinom pohađaju programe koje financiraju ili sufinanciraju Grad Labin, Turistička zajednica, Udruženja obrtnika i sl. Nastojanja su usmjerena na kandidiranje programa Učilišta za razne fondove Europske unije.

POU Labin dijeli radni prostor s Osnovnom umjetničkom školom, stoga prostorni uvjeti njegova rada ne odgovaraju potrebama.

Udruge

Prema podacima Registra udruga Republike Hrvatske, u Gradu Labinu djeluje 151 udruga u području kulture, sporta, socijalne skrbi, zdravlja, djece, mladih, poljoprivrede, gospodarstva i zaštite prava. Također djeluju nacionalne zajednice i vijeća etničkih manjina koje se zalažu za promicanje njihovih interesa i prava. To su: Nacionalna zajednica Bošnjaka, Nacionalna zajednica Talijana «Giuseppina Martinuzzi», Nacionalna zajednica Srba, Nacionalna zajednica Slovenaca te Vijeće bošnjačke nacionalne manjine, Vijeće srpske nacionalne manjine i Vijeće talijanske nacionalne manjine.

Poticanje razvoja civilnog društva koje čine organizacije civilnog društva s pozitivnim pristupom društvenim problemima i koje pridonose općem dobru put je izgradnje dobrog društva i kvalitetne lokalne zajednice.

Tablica 9. Razvojni problemi i potrebe u području obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljni kapaciteti vrtića • Nedovoljan broj stručnjaka za rad s djecom s teškoćama u razvoju i poremećajem ponašanja • Nedostatni kapaciteti za nastavu i nedovoljna opremljenost svih gradskih škola i srednje škole modernim tehnologijama • Nepopunjenost programa obrazovanja odraslih • Nedostatna financijska sredstva srednje škole za materijalne troškove	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati obrazovanje i cjeloživotno učenje građana svih dobni skupina (stimulirati studij deficitarnih zanimanja) • Povećati mogućnost smještaja djece u vrtićke odgojne skupine • Osigurati stručni kadar Centra „Liče Faraguna“ • Osigurati adekvatan prostor i opremu za nastavu; Korištenje financiranja EU-a za stručno usavršavanje nastavnika i opremanje škole ICT tehnologijom • Programe obrazovanja odraslih kandidirati za razne fondove Europske unije.

<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje centra kompetencije za strukovno obrazovanje • Neriješeno pitanje edukacije i financiranja pomoćnika u nastavi za djecu s poteškoćama u redovnim osnovnim i srednjim školama te predškolskom odgoju 	<ul style="list-style-type: none"> • Nastaviti informatizaciju poslovnog i obrazovnog procesa • Osigurati adekvatne prostorne uvjete za rad i djelovanje Umjetničke škole • Osiguravanje pomoćnika i stručnih komunikacijskih posrednika djeci s teškoćama u razvoju u predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama.
---	--

2.2. Gospodarstvo

2.2.1. Opća gospodarska kretanja

Grad Labin ima više vrijednosti prosječnih dohodaka per capita i povoljniji udio obrazovanog stanovništva nego Istarska županija. Izuzev pokazatelja kretanja stanovništva, vrijednosti svih osnovnih pokazatelja za Grad Labin povoljnije su u usporedbi s Republikom Hrvatskom.

Tablica 10. Vrijednosti osnovnih pokazatelja i indeksa razvijenosti gradova Istarske županije 2010.–2012.

Grad	Prosječni dohodak per capita (2010.–2012.)	Prosječni izvorni prihodi per capita (2010.–2012.)	Prosječna stopa nezaposlenosti (2010.–2012.)	Kretanje stanovništva (2010.–2001.)	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina (2011.)	Indeks razvijenosti 2013.
Buje	26.271	3.014	6,6%	102,7	76,80%	105,25%
Buzet	35.963	3.032	6,6%	99,7	75,18%	115,21%
Labin	35.225	3.604	10,7%	96,0	82,03%	115,59%
Novigrad	29.019	8.021	5,2%	116,5	79,72%	141,31%
Pazin	32.733	3.011	8,5%	95,0	77,66%	109,45%
Poreč	32.971	5.562	6,1%	113,1	84,02%	132,32%
Pula	34.422	3.684	9,8%	99,8	84,55%	117,61%
Rovinj	35.698	5.674	6,7%	102,0	82,71%	132,27%
Umag	32.505	6.580	6,0%	109,0	81,03%	135,34%
Vodnjan	27.014	4.284	10,5%	111,5	73,09%	111,04
Istarska županija	31.997	4.884	7,8%	104,1	80,78%	156,80%
Hrvatska	28.759	3.310	16,0%	99,4	77,7%	100,00

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2013.

2.2.2. Nezaposlenost

Od početka gospodarske krize 2009. do 2014. godine broj nezaposlenih u Gradu Labinu povećao se 7,08%, a trend rasta broja nezaposlenih u istom razdoblju bilježe i Istarska županija i Republika Hrvatska (31,13% u IŽ-u, 34,58% u RH). U 2014. godini dolazi do oporavka na tržištu rada pa je u Republici Hrvatskoj, Istarskoj županiji i Gradu Labinu zabilježen pad broja nezaposlenih osoba. U odnosu na 2013. godinu, broj nezaposlenih u Republici Hrvatskoj je 2014. godine bio manji 4,90%, u Istarskoj županiji 12,32%, a u Gradu Labinu 17,41%. Negativna kretanja na tržištu rada nisu potpuno zaustavljena, pa je na razini Grada Labina, Istarske županije i Republike Hrvatske broj nezaposlenih 2014. godine i dalje veći nego 2009. godine (25% u RH, 18% u IŽ-u i 7% u Gradu Labinu).

Tablica 11. Registrirana nezaposlenost u Gradu Labinu, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2009. –2014.

Prostorna jedinica	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2014./2013.	2014./2009.
Grad Labin	536	613	615	636	695	574	-17,41%	7,08%
Istarska županija	6.740	7.949	7.914	8.185	9071	7953	-12,32%	17,99%
Republika Hrvatska	263.174	302.425	305.333	324.323	345.112	328.187	-4,90%	24,70%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2015.

Prema trajanju nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj, Istarskoj županiji i Gradu Labinu prevladava kratkotrajna nezaposlenost (do 1 godine). Grad Labin ima manji udio kratkotrajno nezaposlenih osoba (69,27%) u ukupnom broju nezaposlenih nego Istarska županija (74,05%), ali ne i u usporedbi s Republikom Hrvatskom (51,38%). Stopa dugotrajne nezaposlenosti u Labinu viša je od županijske (30,73% naspram 25,95%), a niža u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (48,61%). Većinu nezaposlenih u Istarskoj županiji i Gradu Labinu čine žene (približno 54%), mladi do 29 godina i osobe starije od 50 godina. U provedbi mjera za poticanje zapošljavanja na području Grada Labina nedovoljno se pažnje posvećuje teže zapošljivim društvenim skupinama – mladima, starijima i ženama, pa je potrebno dodatnu pažnju posvetiti njihovu jačem uključivanju na tržište rada.

Većina nezaposlenih osoba ima završeno srednjoškolsko obrazovanje. Njihov je udio u ukupnom broju nezaposlenih u Istarskoj županiji oko 82%, a u broju nezaposlenih na području Grada Labina također oko 82%. Približno 14% nezaposlenih u Istarskoj županiji ima viši, visok ili najviši stupanj naobrazbe, a njihov je udio u broju nezaposlenih u Labinu 13,76%. Udio nezaposlenih osoba bez osnovnoškolskog obrazovanja jednak je u Gradu Labinu i Istarskoj županiji (3,91%). Razvijanjem posebno osmišljenih programa i mjera treba poticati razvijanje specifičnih vještina nezaposlenih osoba i njihovu integraciju na tržište rada.

2.2.3. Zaposlenost

U odnosu na 2013. godinu, u 2014. zabilježen je pad broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj, Istarskoj županiji i Gradu Labinu. U odnosu na pad broja zaposlenih u IŽ-u i RH u 2014. u odnosu na 2013. godinu (3,8% odnosno 2,65%), u Gradu Labinu zabilježen je veći pad broja zaposlenih (8,80%). U usporedbi s 2009. godinom, u 2014. godini nastavljen je pad broja zaposlenih u Gradu Labinu (8,76%), ali sporije nego u Istarskoj županiji (15,64%) i Republici Hrvatskoj (13,86%)

Tablica 12. Broj zaposlenih u pravnim osobama u Gradu Labinu, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2009. – 2014.

Godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Indeks 2014./2009.
Grad Labin	3.883	4.098	3.962	4.050	3.885	3.543	91,24
Istarska županija	62.724	59.705	57.084	56.764	55.065	52.918	84,36
Republika Hrvatska	1.172.242	1.111.575	1.078.011	1.066.328	1.037.321	1.009.841	86,14

Izvor: DZS, 2015.

Tablica 13. Razvojni problemi i potrebe na području tržišta rada

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Spor oporavak tržišta rada i nekonkurentnost radne snage na tržištu rada • Rast nezaposlenosti marginaliziranih društvenih skupina 	<ul style="list-style-type: none"> • Oblikovati i provoditi programe aktivne politike zapošljavanja prilagođene pojedinim profilima nezaposlene radne snage • Jačati vještine i kompetencije nezaposlenih osoba, osobito slabije obrazovanih, mladih osoba i žena

2.2.4. Poslovno okruženje

U razdoblju od 2010. do 2015. godine na području Grada Labina zabilježen je rast broja poduzetnika (17,86%), ali snaga poduzetnika slabi što se očituje padom broja zaposlenih kod poduzetnika (--19,63 % u razdoblju 2010. –2015.). Broj poduzetnika smanjio se samo 2013. godine i to za 5,31% u usporedbi s 2012. godinom. Prosječna mjesečna plaća po zaposlenom kod poduzetnika rasla je do 2012. godine, a 2013. godine se smanjila za 1,13%. U sektoru obrtništva prisutan je trend pada broja obrta (-5,42% u razdoblju 2010. –2015.) te broja zaposlenih kod obrtnika (-5,49% u razdoblju 2010. –2015.).

Tablica 14. Broj poduzetnika i obrta te zaposlenih kod poduzetnika i obrtnika u razdoblju 2010. –2015.

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj poduzetnika	403	445	452	428	462	475
Broj obrta	425	439	410	405	412	402
Broj zaposlenih u trgovačkim društvima	3.328	3.506	3.077	2.975	2.911	2.675
Broj zaposlenih u obrtima (procjena)	638	658	615	608	618	603
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	3.673	3.954	4.324	4.275	4.470	4.457

Izvor: Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika Grada Labina, FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja, 2016.

Razvijenost poduzetništva vidi se iz pokazatelja odnosa zaposlenih u pravnim osobama prema broju stanovnika. U usporedbi s Istarskom županijom i Hrvatskom, Grad Labin ima znatno povoljniju vrijednost tog pokazatelja.

Tablica 15. Odnos zaposlenih u pravnim osobama u 2013. i broja stanovnika u 2011. godini

	Zaposleni u pravnim osobama u odnosu na broj stanovnika u 2011.
Labin	0,33
Istarska županija	0,26
Republika Hrvatska	0,24

Izvor: Državni zavod za statistiku, statistička i izvješća ; Za poslenost i plaće u 2013. i popis stanovništva, kućanstva i sta nova 2011.

2.2.5. Struktura gospodarstva

Prema vrsti djelatnosti, u 2015. godini ističu se brojem registriranih poduzetnika djelatnosti trgovina na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikala (24,4% ukupnog broja poduzetnika u 2015.), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (15,78%) i građevinarstvo (12,21%). U 2015. godini najviše zaposlenih zabilježeno je kod poduzetnika registriranih u djelatnosti prerađivačke industrije (21,45% ukupnog broja zaposlenih u svim djelatnostima u 2015. godini), iako su kretanja broja poduzetnika i zaposlenih u toj djelatnosti posljednjih nekoliko godina negativna. Prema broju zaposlenih slijede djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (13,90 %) te djelatnost građevinarstva (13,12%).

Tablica 16. Struktura gospodarstva prema djelatnostima, broju poduzetnika i broju zaposlenih

Područje djelatnosti	Broj poduzetnika					Broj zaposlenih na bazi sati rada				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11	10	9	15	15	18	15	15	28	21
B) Rudarstvo i vađenje	4	4	4	3	3	3	8	13	8	8
C) Prerađivačka industrija	57	56	47	48	48	1.42	1.131	989	950	574
D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1	4	3	3	3	0,00	-	-	0	2
E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije otpada	2	2	2	2	2	161	174	148	154	149
F) Građevinarstvo	59	63	59	59	58	368	371	354	354	351
G) Trgovine na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikala	120	114	115	115	116	445	384	359	313	350
H) Prijevoz i skladištenje	11	9	8	12	17	107	115	86	70	81
I) Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	36	37	26	38	39	279	303	312	346	372
J) Informacije i komunikacije	11	12	13	15	16	241	241	243	247	279
K) Financijske djelatnosti i	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1

djelatnosti osiguranja										
L) Poslovanje nekretninama	24	29	26	30	32	26	20	20	18	19
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	60	65	68	72	75	164	174	195	186	224
N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	22	23	21	22	21	200	176	166	170	174
O) Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	2	2	2	2	2	8	8	6	5	6
P) Obrazovanje	2	2	1	2	1	5	7	6	6	7
Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2	1	3	4	3	15	6	14	18	16
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	7	7	7	7	6	14	11	8	14	7
S) Ostale uslužne djelatnosti	13	11	11	10	15	30	29	39	23	34
Fizičke osobe bez djelatnosti				2	2				0	0
	445	452	428	462	475	3.506	3.175	2.975	2.911	2.675

Izvor: Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika Grada Labina, FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja, 2016.

U prerađivačkoj industriji ostvarivala se glavnina prihoda od poduzetničkih djelatnosti do 2014. godine, pa su poduzetnici iz te djelatnosti u 2014. godini ostvarili 62,20% prihoda ukupno ostvarenih u svim poduzetničkim djelatnostima. U 2015. godini smanjio se udio prihoda ostvarenog u prerađivačkoj industriji na 24,72%. U 2012. godini u gotovo svim djelatnostima na području Grada Labina prihodi su smanjeni, što je posljedica prelijevanja učinaka gospodarske krize na gospodarstvo Grada i slabljenja poduzetničkih aktivnosti. U 2013. godini ostvaren je značajan porast prihoda u svim djelatnostima (44,21% više nego 2012.), ali u 2014. godini ponovno se smanjuju prihodi od poslovanja poduzetnika (36,39% manje nego 2013.).

Tablica 17. Ostvareni prihodi poduzetnika s područja Grada Labina u razdoblju 2009. –2015., prema vrsti djelatnosti (u 000 kn)

Djelatnost	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Prerađivačka industrija	950,09	950,70	1.164,33	1.148,11	1.049,75	1.061,44	261,16
Građevinarstvo	108,13	108,89	120,55	102,30	97,28	111,96	104,91
Trgovina	372,07	308,24	273,55	249,13	251,00	222,12	249,66
Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	225,55	230,02	109,64	113,49	125,49	135,69	135,59

Ostale djelatnosti	216,64	221,43	266,61	247,18	281,09	287,20	304,90
Ukupno:	1.872,48	1.819,28	1.934,68	1.860,21	1.804,85	1.706,45	1.056,22

Izvor: FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja, 2016.

U 2014. godini na području Grada Labina registriran je samo jedan veliki poduzetnik, i to iz djelatnosti ugostiteljstva. U 2015. godini na području Grada Labina ne posluje niti jedan veliki poduzetnik. U skupini srednje velikih poduzeća u 2015. godini registrirano je osam poduzetnika. U gospodarstvu Grada Labina ključnu ulogu ima malo i srednje poduzetništvo. Izrazita orijentacija gospodarstva Grada na srednje i malo poduzetništvo posljedica je iskustva stečenog radom u bivšim industrijskim i drugim proizvodnim poduzećima.

2.2.6. Poduzetnička infrastruktura

Poduzetničke zone

Poduzetničke odnosno poslovne (gospodarske) zone na području Grada Labina utvrđene su Prostornim planom uređenja Grada Labina („Službene novine Grada Labina“, broj 15/04., 04/05., 17/07., 09/11. i 01/12), a to su:

1. IZDOJENO GRAĐEVINSKO PODRUČJE GOSPODARSKE NAMJENE
  - Poduzetnička zona Vinež, ukupne površine 37,76 ha koja obuhvaća prvu fazu površine 29,46 ha i drugu fazu površine 8,30 ha
  - Poduzetnička zona Ripenda Verbanci, površine 5,06 ha koja se nalazi uz nekadašnje rudarsko okno Ripenda,
  - Poduzetnička zona Rogočana, površine 3,98 ha koja se nalazi uz nekadašnje rudarsko okno Rogočana.
2. IZDOJENO GRAĐEVINSKO PODRUČJE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE
  - ugostiteljsko-turistička zona Maslinica (30,87 ha sa 3.600 postelja),
  - ugostiteljsko-turistička zona St. Andrea (19,45 ha sa 2.300 postelja),
  - ugostiteljsko-turistička zona Girandella (66,60 ha sa 5.100 postelja),
  - ugostiteljsko-turistička zona Mali Kosi (4,10 ha sa 210 postelja).
3. ZONE GOSPODARSKE NAMJENE UNUTAR SREDIŠNJEG NASELJA LABIN:
  - zona Starci
  - poslovno-trgovački kompleks na sjevernom ulazu u Labin.

Glavni razlozi osnivanja navedenih zona su razvoj poslovnih aktivnosti i ulaganja u proizvodne djelatnosti te ostvarenje slijedećih ciljeva: pružanje potpore poduzetnicima kako bi lakše izgradili poslovni prostor na potpuno infrastrukturno opremljenom zemljištu, osnivanje novih gospodarskih subjekata, poticanje izvozne konkurentnosti i privlačenje stranih ulaganja, stvaranje preduvjeta za razvoj malog i srednjeg gospodarstva te otvaranje novih radnih mjesta, promicanje izravnih ulaganja, tehnološke politike te partnerstva javnog i privatnog sektora kao i davanje pogodnosti poduzetnicima i razvoj lokalne zajednice.

Poduzetnička zona Vinež – I. faza

Radovi na infrastrukturnom opremanju ovog dijela zone Vinež započeli su krajem 2003. godine, a završili koncem 2005. godine. Investiciju je svojim stručnim savjetima pratila Istarska razvojna agencija (IDA), a financirala se iz Državnog Proračuna putem Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo, Proračuna Istarske županije i Proračuna Grada Labina. Na opremanje ovog dijela zone utrošeno je 8.800.000 kuna.

U prosincu 2004. godine u okviru I. faze raspisan je natječaj za prodaju 12. građevnih čestica zainteresiranim poduzetnicima i obrtnicima. Veličina ponuđenih građevnih čestica kretala se od 2.091 m² do 10.907 m², a na najvećoj građevnoj čestici na sjevernom dijelu zone svoj proizvodni pogon sagradila je tvrtka Benetton iz Italije osnovavši novu tvrtku pod nazivom Benetton Istria d.o.o. Labin sa sjedištem upravo u novosagrađenoj hali. Tvrtka Benetton Istria je tijekom svog poslovanja bila jedna od najznačajnijih gospodarskih subjekata (izvoznika) u čitavoj županiji. Međutim tijekom 2015. godine tvrtka je prestala sa svojom djelatnošću u zoni i halu prodala tvrtki CAREL REAL ESTATE ADRIATIC d.o.o. Rijeka koja je u zoni započela sa obavljanjem proizvodnje iz područja svoje djelatnosti, a to je proizvodnja elektroničkih proizvoda i instrumenata koji se koriste pri ugradnji i kontroli sistema za grijanje i hlađenje, sustava koji kontroliraju uštede energije te specijalizirane armature za javnu rasvjetu.

U poduzetničkoj zoni Vinež – I. faza nalazi se 18 građevnih čestica koje su u vlasništvu 11 gospodarskih subjekata (parcele kupljene od Grada Labina) i jedna građevna čestica u vlasništvu komunalne tvrtke 1. maj d.o.o. Labin. Od ukupno 19 građevnih čestica na njih 7 su sagrađene hale odnosno poslovne zgrade u kojim je zaposleno 360 radnika.

Poduzetnička zona Vinež – II. faza

Donošenjem Detaljnog plana uređenja Poslovne zone Vinež – II. faza u 2009. stvoreni su uvjeti za pripremu novih građevnih čestica za izgradnju proizvodno-poslovnih hala u ovom dijelu zone Vinež.

Prodaji je izloženo svih devet građevnih čestica u vlasništvu Grada Labina površine od 1.705 m² do 4.973 m². Sve parcele su prodane i u vlasništvu su 7 gospodarskih subjekata. Kod jedne parcele iskorišteno je pravo nazadkupnje tako da je ista sada u vlasništvu Grada Labina. Do sada je samo jedan gospodarski subjekt sagradio halu u kojoj obavlja djelatnost sa 7 zaposlenih.

U infrastrukturnom opremanju ovog dijela zone Vinež izvedeni su radovi na prvoj fazi prometne infrastrukture te radovi na izgradnji vodovoda, fekalne i oborinske kanalizacije, javne rasvjete, SN i VN mreže sa trafostanicom i distributivne telekomunikacijske kanalizacije (DTK). Do sada je utrošeno ukupno 8.580.354,91 kuna, a Ministarstvo poduzetništva i obrta sufinanciralo je ove radove sa 961.957,37 kuna.

Poduzetnički inkubator

Početak 1998. godine Grad Labin počeo je s aktivnostima prenamjene prostora u Samačkom hotelu Kature. Zbog specifičnosti zgrade Poduzetničkog inkubatora (mala površina prostora za tehnološki proces i veliki izdaci za intervenciju u međukatnu konstrukciju), u suterenu se nalazi jedini proizvodni pogon (tiskara).

Za građane koji pokreću nov poduzetnički pothvat Grad nudi besplatne poslovne prostore u

Poduzetničkom inkubatoru. Novim poduzetnicima koji uhodavaju djelatnost u „godini pripreme“ prostor se daje u zakup bez naknade. Godine 2015. godine u poduzetničkom je inkubatoru bilo 11 poduzetnika, 1 obrtnik i 4 udruge. Broj zaposlenih u poduzećima i obrtima, korisnicima prostora, bio je 1998. godine 31, a danas ih je 69.

2.2.7. Poticanje razvoja poduzetništva

Kreditiranje i subvencioniranje poduzetnika

Grad Labin sudjelovao je u županijskim kreditnim linijama Gruda snijega, Poticaj za uspjeh, Poduzetnik 1 i Poduzetnik 2. U sklopu kreditne linije Poduzetnik 2 na području Grada Labina realizirana su 42 kredita poduzetnicima i obrtnicima u vrijednosti od 32.000.000,00 kuna. Na temelju članka 4. Programa poticanja razvoja malog gospodarstva za 2003. godinu Grad Labin preuzeo je obvezu sufinanciranja kamatne stope od 2 postotna poena za kredite odobrene obrtnicima i poduzetnicima s područja Grada Labina. Za subvencioniranje kamatne stope poduzetnika Grad je u razdoblju 2003.–2014. prosječno godišnje izdvajao 207.140,36 kuna, a od 2006. godine bilježi se smanjenje izdvajanja iz gradskog proračuna za te svrhe. Uzrok smanjenju bilo je smanjivanje udjela kamata u otplatnim kvotama za kredite odobrene poduzetnicima i obrtnicima Grada Labina. Grad Labin realizirao je i dvije vlastite kreditne linije u 1998. i 1999. godini u kojima je po povoljnim uvjetima odobrio 36 kredita poduzetnicima i obrtnicima sa svojeg područja u iznosu od 4.244.000 kuna.

Tablica 18. Pregled sredstava realiziranih za subvencioniranje kamatne stope kreditne linije Poduzetnik 2 poduzetnicima i obrtnicima s područja Grada Labina u razdoblju 2003.–2014.

Godina	Sufinancirani iznos u kunama
2003.	72.834,00
2004.	485.423,00
2005.	560.031,00
2006.	430.734,00
2007.	283.395,00
2008.	222.977,00
2009.	160.834,00
2010.	104.925,78
2011.	83.978,00
2012.	52.916,00
2013.	21.467,07
2014.	6.169,54
SVEUKUPNO	2.485.684,39

Izvor: Grad Labin, 2015.

Dodjela bespovratnih potpora i subvencija

U 2013., 2014. i 2015. godini Grad je kroz bespovratna sredstva svojim poduzetnicima i obrtnicima dodijelio 871.254,46 kuna. U trgovačkim društvima ili obrtima kojima su potpore odobrene zaposleno je 348 ljudi od čega 61 novozaposlenih u okviru 45 odobrenih potpora za početnike. Navedene aktivnosti nastavile su se i u 2016. godini putem triju mjera: potpore za početnike, subvencioniranja troškova stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika te subvencioniranja nabave opreme i inventara za koju svrhu su u Proračunu sredstva planirana. Najveći iznos potpore po korisniku bio je od 7.000,00 do 10.000,00 kuna za poduzetnike početnike te do 5.000,00 kuna za postojeće poduzetnike.

Informativna i edukativna potpora

Potporu za razvoj i provedbu poduzetničkih ideja osiguravaju Grad Labin, Županija te Istarska razvojna agencija kao operativno tijelo za provedbu razvojnih programa Županije.

Za poduzetnike i obrtnike početnike Grad Labin posljednjih godina organizira i financira mnogobrojne edukacije. Pojedine se održavaju u suradnji s LAG-om Istočna Istra uz zajedničke financijske i ljudske resurse. Edukacije koje je Grad Labin provodio i provodi za svoje poduzetnike i obrtnike usmjerene su boljoj prilagodbi novonastalim tržišnim okolnostima radi ostvarivanja željenih poslovnih rezultata.

2.2.8. Vanjskotrgovinska razmjena

Grad Labin izrazito je izvozno usmjeren. Bilanca vanjskotrgovinske razmjene kontinuirano iskazuje suficit, a prema vrijednosti ostvarenog izvoza Grad je na drugom mjestu u Istarskoj županiji (iza Pule). Od 2010. do 2014. godine vrijednost izvoza veća je 19,89%, a prihod od ostvarenog izvoza u istom je razdoblju veći 8,54%. Uvoz je rastao do 2012. godine kada je ostvaren pad od 90% uvoza ostvarenog 2011. godine. Od 2013. godine uvoz ponovno raste, a isti trend bilježi se i u 2014. godini u kojoj je uvoz bio 11,86% veći nego godinu prije. U 2015. godini svi parametri (prihodi, rashodi, uvoz i izvoz) bilježe veliki pad.

Tablica 19. Vanjskotrgovinska razmjena

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Ukupni prihodi	1.675.396.000	1.934.680.000	1.860.232.000	1.804.872.000	1.818.406.000	1.056.227.455
Ukupni rashodi	1.602.001.000	1.844.399.000	1.761.830.000	1.766.054.000	1.729.958.000	1.027.738.739
Izvoz	821.498.000	970.697.000	1.005.612.000	938.329.000	984.868.000	320.501.054
Uvoz	408.061.000	631.938.000	59.789.000	532.111.000	595.245.000	118.754.947
Trgovinski saldo	413.437.000	338.759.000	945.823.000	406.218.000	389.624.000	201.746.107

Izvor: Izvod iz Osnovnih financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Labina po djelatnostima, FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja, 2016.

Tablica 20. Razvojni problemi i potrebe u području gospodarstva i poduzetništva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Nedovoljna popunjenost poduzetničkih zona (npr. nedostatak proizvodnih hala) Oslabljena snaga poduzetnika (pad broja zaposlenih, pad prihoda, pad prosječnih plaća) Smanjenje izdvajanja iz gradskog proračuna za realizaciju poduzetničkih projekata i ideja 	<ul style="list-style-type: none"> Povećati ulaganja u opremljenost poduzetničkih zona, provoditi i razvijati programe za privlačenje poduzetnika u zone Unaprijediti podršku za oporavak poduzetničkih aktivnosti (npr. putem programa poticanja zapošljavanja u poduzetništvu, podrške poboljšanju rezultata poslovanja poduzetnika itd.) Na vrijeme planirati ulaganje sredstava iz gradskog proračuna u poduzetništvo i unaprijediti sustav financijskih olakšica za poslovanje poduzetnika

2.2.9. Obrtništvo

U obrtništvu su u razdoblju 2010.–2014. ostvarena negativna kretanja. Svi pokazatelji, fizički i financijski, upućuju na smanjenje obujma poslovanja, pad broja obrta i broja zaposlenih kod obrtnika. U strukturi obrta prevladavaju obrti iz područja uslužnog zanatstva i ugostiteljstva i turizma (oko 54%). Udio proizvodnih obrta svega je 9%.

Tablica 21. Ukupan broj aktivnih obrta 2010.–2015. na području bivše Općine Labin

	Proizvodno zanatstvo	Uslužno zanatstvo	Ugostiteljstvo i turizam	Trgovina	Prijevoz osoba i stvari	Ribarstvo, marikultura, poljodjelstvo	Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitness	Ukupno aktivni obrti
31-12-2010.-	75	273	116	101	59	47	41	712
31-12-2011.-	68	250	114	102	57	56	43	690
31-12-2012.-	55	233	109	101	54	53	45	660
31-12-2013.-	61	230	99	104	50	50	44	638
31-12-2014.-	59	224	100	96	51	47	45	622
31-05-2015.-	58	233	105	93	50	46	47	632

Izvor: Jedinstveni informacijski sustav Hrvatske obrtničke komore i Obrtni registar Ministarstva poduzetništva i obrta, 2015.

Najveći broj registriranih obrta zabilježen je koncem kolovoza 2010. godine, nakon čega počinje pad toga broja. Do kraja 2014. godine broj obrta smanjio se u odnosu na 2010. Godinu 12,64%, a u 2015. godini nazire se blag oporavak i porast broja obrta. Do kraja svibnja 2015. broj obrta povećan je 1,60% u odnosu na broj zabilježen na kraju 2014. godine. Oporavak je vidljiv i u pogledu broja zaposlenih kod obrtnika. Broj zaposlenih kod obrtnika bio je 2014. godine 2,58% manji nego 2013. godine, u 2015. je u odnosu na prethodnu godinu ostvareno povećanje broja zaposlenih od 4,63%. Sudjelovanje obrta u zapošljavanju lokalnog stanovništva slabo je zastupljeno; u obrtima je zaposleno tek oko 15% ukupno zaposlene radne snage na području Grada Labina. Najveći broj zaposlenih evidentiran je u uslužnim obrtima, i to najviše u djelatnostima ugostiteljstva i turizma (16,61% svih zaposlenih kod obrtnika u 2015. godini), trgovine (14,71%) i graditeljstva (10,28%).

Tablica 22. Zaposlenost po vrstama obrta

Djelatnost (branša)	Stanje	Stanje	Stanje
	31. 12. 2013.	31. 12. 2014.	31. 12. 2015.
Proizvodni obrti - ostalo	3	3	3
Proizvodni obrti — hrana i piće	4	5	5
Proizvodni obrti - tekstil	4	4	4
Proizvodni obrti — koža i krzno	1	1	1
Proizvodni obrti – drvo	14	14	13
Proizvodni obrti – papir	0	0	0
Proizvodni obrti — plastika i guma	5	5	4
Proizvodni obrti — nemetali, staklo, keramika	11	12	12
Proizvodni obrti – metal	15	12	11
Proizvodni obrti – kemikalije	0	0	0
Proizvodni obrti — različiti gotovi proizvodi	6	5	7
Uslužni obrti – ostalo	15	18	18
Uslužni obrti — vađenje ruda	2	1	1
Uslužni obrti — izdavaštvo	5	4	4
Uslužni obrti — tiskarske usluge	2	2	2
Uslužni obrti – iznajmljivanje	23	24	24
Uslužni obrti — autostruke	21	21	20
Uslužni obrti – elektrostruke	0	0	0
Uslužni obrti — popravci, instalacije	28	28	29
Uslužni obrti — graditeljstvo	67	62	65
Uslužni obrti — čišćenje	6	7	8
Uslužni obrti — ostale zanatske usluge	4	3	3
Ugostiteljstvo i turizam	99	100	105
Trgovina	104	96	93
Prijevoz	50	51	50
Ribarstvo i akvakultura	9	38	37
Poljodjelstvo	38	6	6
Uslužni obrti i intelektualne usluge	55	55	60
Ukupno:	620	604	632

Izvor: Jedinstveni informacijski sustav Hrvatske obrtničke komore i Obrtni registar Ministarstva poduzetništva i obrta, 2015.

Obrtnici plaćaju vodu i struju po povećanim tarifama, što im znatno povećava troškove poslovanja. Poticajnim mjerama usmjerenim na smanjenje troškova poslovanja obrtnika znatno bi se unaprijedili uvjeti njihova poslovanja (npr. smanjenje cijena komunalnih usluga i energenata, subvencioniranje najma poslovnih prostora i sl.) čime bi se potaknulo veće sudjelovanje obrtništva u jačanju ukupnog gospodarstva Grada putem zapošljavanja i doprinosa gradskom proračunu.

Tablica 23. Razvojni problemi i potrebe u području obrtništva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Visoki troškovi poslovanja otežavaju uvjete poslovanja obrtnika (npr. komunalne usluge, najam, energenti) • Slaba zastupljenost proizvodnih obrta 	<ul style="list-style-type: none"> • Uvesti i sustavno provoditi poticajne mjere za povećanje konkurentnosti poslovanja obrtnika (npr. subvencije za najam, povlaštene cijene komunalnih doprinosa itd.)

<ul style="list-style-type: none"> Slabo sudjelovanje obrtništva u zapošljavanju lokalnog stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> Poticati poslovanje proizvodnih obrta Jačati poticajne mjere za stvaranje održivih radnih mjesta u obrtništvu
---	--

2.2.10. Poljoprivreda i ribarstvo

Poljoprivreda

Na području Grada Labina razvoj poljoprivrede određuju pogodnost prirodnih uvjeta i rast potražnje za poljoprivrednim proizvodima, osobito povrća i voća. Na području Grada evidentirano je 495,78 ha raspoloživog zemljišta, od čega je za poljoprivrednu proizvodnju pogodno 35,39%. Na području Grada Labina nalazi se 0,80% ukupnog poljoprivrednog zemljišta Istarske županije. U strukturi poljoprivrednog zemljišta prevladavaju pašnjaci (42,62% površine ukupnog poljoprivrednog zemljišta), oranice i vrtovi (22,73%) te vinogradi (20,76%). Broj poljoprivrednih parcela je 494 ili 0,85% svih poljoprivrednih parcela u Istarskoj županiji. Na području Grada evidentirano je 326 poljoprivrednih domaćinstava što odgovara udjelu od 2,4% svih poljoprivrednih domaćinstava na razini Istarske županije.

Tablica 24. Zemljište i njegova namjena

Zemljište	Istarska županija	Grad Labin	%
Ukupno raspoloživo	52.823,39	495,78	0,94
Poljoprivredno	22.040,16	175,44	0,79
Oranice i vrtovi	10.364,40	39,88	0,38
Okućnice	151,90	2,70	1,78
Livade	4.021,89	16,71	0,42
Pašnjaci	3.505,71	74,78	2,14
Voćnjaci	1.327,10	4,95	0,37
Vinogradi	2.651,99	36,42	1,36
Broj parcela	57.904	494	0,85

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.

2.2.11. Struktura poljoprivrednih gospodarstava i društveno ekonomski pokazatelji

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u nastavku: APPRRR), najviše poljoprivrednih gospodarstava (u nastavku: PG) nalazi se u Općini Pićan i to 104, a zauzimaju površinu od 294,36 ha. Slijedi Kršan sa 83 PG-a površine 1.148,16 ha, Labin sa 77 PG-a, Sveta Nedelja sa 61 i na kraju Raša sa 23 PG-a. U sljedećoj su tablici prikazane veličine poljoprivrednih zemljišta po JLS-ima na području LAG-a Istočna Istra.

Tablica 25. Površina poljoprivrednog zemljišta po JLS-ima na dan 14. prosinca 2015.

Grad/ Općina	<3		<=3 i <20		20 i <100		>=100 i <1500		Ukupno	
	PG	P (ha)	PG	P (ha)	PG	P (ha)	PG	P (ha)	PG	P (ha)
Kršan	41	50,97	32	252,56	7	320,46	3	524,17	83	1.148,16
Labin	63	65,14	12	94,70	0	0,00	2	230,67	77	390,52
Piće	70	105,48	34	188,88	0	0,00	0	0,00	104	294,36
Raša	21	16,59	2	27,18	0	0,00	0	0,00	23	43,77
Sveta Nedelja	47	57,47	13	77,56	1	27,57	0	0,00	61	162,60

Izvor: www.appr.hr, Statistika 2015. g., Izvještaj br. 4 – Površina na poljoprivrednog zemljišta po općinama razvrstana po veličini, preuzeto 11. 1. 2016.

U sljedećoj su tablici poljoprivredna gospodarstva prikazana prema vrsti, iz čega možemo zaključiti da na području Labina postoji najviše obiteljskih gospodarstava i to 405, a da je zadruga vrlo malo odnosno postoji samo jedna zadruga, i to na području Općine Kršan, što upućuje na nizak stupanj udruživanja proizvođača kojeg su posljedica teškoće pri izrasku na tržište. Isto tako, proizvodnja autohtonih proizvoda nije razvijena, a postojeći proizvodi nisu dovoljno vidljivi i ne ostvaruju značajne rezultate na tržištu.

Tablica 26. Broj poljoprivrednih gospodarstava na dan 14. prosinca 2015.

Grad/Općina	PG	Obt	Trgovačko društvo	Zadruga
Kršan	91	4	3	1
Labin	101	3	9	
Piće	113		2	
Raša	28	1		
Sveta Nedelja	72		3	
Ukupno	405	8	17	1

Izvor: www.appr.hr, Statistika 2015. g., Izvještaj br. 1 – Upišnik poljoprivrednika, preuzeto 11. 1. 2016.

Od ukupno korištenih površina poljoprivrednog zemljišta na ovom području najznačajnije su oranice (37%), slijede pašnjaci (26%), livade (20%), vinogradi (12%), voćnjaci (3%) i povrtnjaci (1%). Na oranicama i vrtovima najznačajnija je proizvodnja žita (52%), krmnog bilja (28%), krumpira (9%) i povrća (5%).

U sljedećim dvjema tablicama prikazana je obrazovna i dobna struktura odgovornih osoba poljoprivrednih gospodarstava. Nositelji uglavnom imaju završenu srednju školu i stariji su od 65 godina, što predstavlja ozbiljan problem za ovo područje zbog mogućnosti izumiranja poljoprivredne djelatnosti kao rezultata starenja populacije i nezainteresiranosti mladih za poljoprivredu.

Tablica 27. Školska sprema nositelja/odgovorne osobe

Grad/Općina	Fakultet	Nema podataka	Nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola
Labin	14	39	2	7	44	7
Kršan	0	33	4	23	35	4
Pićan	2	41	10	21	35	6
Raša	14	11	0	3	12	2
Sveta Nedelja	6	22	2	11	30	4
Ukupno	36	146	18	65	156	23

Izvor: www.apprh.hr, Statistika 2015. g., Izvještaj br. 1 –Upisnik poljoprivrednika, preuzeto 11. 1. 2016.

Tablica 28. Dob nositelja/odgovorne osobe

Grad/Općina	<=40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	>65
Labin	16	12	11	10	16	15	33
Kršan	15	3	9	11	15	14	32
Pićan	13	4	9	15	19	14	41
Raša	4	2	1	6	7	3	6
Sveta Nedelja	14	2	5	6	11	11	26
Ukupno	62	23	35	48	68	57	138

Izvor: www.apprh.hr, Statistika 2015. g., Izvještaj br. 1 –Upisnik poljoprivrednika, preuzeto 11. 1. 2016.

Tablica 29. Prikaz problema i razvojnih potreba u poljoprivredi

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Nerazvijena mala i srednja poduzeća u području poljoprivrede Nedovoljna uključenost mladih u poljoprivredu, u kojoj prevladavaju stariji Neke su poljoprivredne aktivnosti hobističke i ne postoje registrirani pravni subjekti Slabo poštivanje standarda zaštite okoliša u poljoprivrednoj i nepoljoprivrednoj proizvodnji Usitnjeni zemljišni posjedi Nepostojanje sustava za navodnjavanje Nedovoljno iskorištena poljoprivredna i šumska zemljišta i šume u vlasništvu države i u privatnom vlasništvu Nedovoljna informiranost o fondovima EU-a i prilikama koje iz njih proizlaze 	<ul style="list-style-type: none"> Podržati razvoj malih i srednjih poduzeća u segmentu poljoprivrede posebno osmišljenim mjerama Povećati broj mladih osoba koje se uključuju u poljoprivredu Ojačati male poljoprivrednike i omogućiti početak poljoprivredne djelatnosti za pojedina poduzeća Osigurati mjere za zaštitu okoliša u proizvodnji i preradi poljoprivrednih proizvoda Poboljšati zaštitu šumskih područja Sinergijom LAG-a i Grada upoznati poljoprivrednike s mogućnostima u pogledu fondova EU-a, osobito Programa ruralnog razvoja RH 2014.–2020.

Izvor: Materijal LAG-a Istočna Istra, 2015.

Potpora razvoju poljoprivrede

Nabava sadnog materijala

Ocjenjujući strateškim podizanje dugogodišnjih nasada, Grad Labin podupire sadnju vinove loze i maslinika nabavom maslina i loznih cijepova. Do 2012. sredstvima Grada osigurana je nabava 50.467 komada sadnog materijala.

Tablica 30. Sadni materijal nabavljen od strane Grada Labina za potrebe poljoprivrednika

Godina	Lozni cijepovi (kom)	Masline (kom)
2004.	2.329	582
2005.	3.473	843
2006.	2.9	1.732
2007.	3.426	2.036
2008.	2.85	2.701
2009.	2.4	2.488
2010.	4.535	5.525
2011.	2.5	3.831
2012.	2.323	835
UKUPNO	29.059	21.408

Izvor: Grad Labin, 2015.

Fond za razvoj poljoprivrede i agroturizma Istre

Fond za razvoj poljoprivrede i agroturizma Istre osnovan je 1995. godine s ciljem osiguranja namjenskih sredstava za povoljnije kreditiranje programa iz područja poljoprivrede i agroturizma.

Posredstvom Fonda obiteljska poljoprivredna gospodarstava (OPG), pravne i fizičke osobe registrirane za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, ribarstva, kao i za promicanje ruralnog razvoja u mogućnosti su ostvariti povoljne kredite za: poboljšanje uvjeta za razvoj dopunskih djelatnosti obiteljskih gospodarstava (agroturizam i lovni turizam) koja već imaju razvijenu poljoprivrednu proizvodnju; kreditiranje razvojnih programa za ruralnu Istru koji su u funkciji agroturizma, lovnog turizma i ostalih pratećih djelatnosti; kreditiranje razvojnih programa u ribarstvu (oprema, marikultura, preradbeni kapaciteti) te mnoge druge opcije. Do sada je poduzetnicima i obrtnicima s područja Grada Labina odobreno 14 kredita u iznosu 608.145 kn.

Lokalna akcijska grupa (LAG) Istočna Istra

Lokalna akcijska grupa Istočna Istra čini sponu predstavnika javnog, civilnog i gospodarskog sektora s namjerom promicanja i unapređenja održivog ruralnog područja LAG-a putem lokalnih inicijativa i partnerstava u skladu s LEADER pristupom (održivi ruralni razvoj, pristup temeljen na osobitostima područja, pristup odozdo prema gore, uspostavljanje lokalnih partnerstava, inovativnost, umrežavanje i suradnja) te prioritetima i mjerama definiranim u strateško-planskom razvojnom dokumentu LAG-a (lokalne strategije). LAG Istočna Istra predstavlja ruralno područje Labinštine odnosno područje 5

jedinica lokalne samouprave: Grada Labina te općina Kršan, Pićan, Raša i Sv. Nedelja, ukupno 94 naselja na 390,92 km². Trenutačno LAG Istočna Istra ima 98 članova, i to 5 iz javnog sektora (jedinice lokalne samouprave), 47 iz civilnog sektora (građani, udruge i zadruge) i 46 članova iz gospodarskog sektora (obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti i trgovačka društva).

U proteklim godinama održan je niz edukacija i promidžbenih događaja radi upoznavanja članova i stanovnika LAG-a s programom LEADER, pripremom područja za korištenje sredstva iz nacionalnih fondova i fondova EU-a, osiguravanjem protoka informacija i transfera znanja, razvijanja sinergije i umrežavanja svih subjekata kojima je u interesu pri donijeti razvoju LAG područja. U proteklom razdoblju održano je i više prezentacija Mjera PRR-a RH 2014.–2020. kako bi se lokalno stanovništvo upoznalo s mogućnostima financiranja iz EPFRR-a, uvjetima sudjelovanja te raspoloživim iznosima. Tijekom edukacije obrađivali su se ključni koraci u pripremi dokumentacije, a polaznici su usvojili konkretna znanja o tome mogu li i koje investicije financirati iz navedenih instrumenata. Od manifestacija koje LAG provodi valja istaknuti Bio Market – sajam ekoloških proizvoda koji se već tradicionalno održava u ljetnim mjesecima na rivi u Rapcu. Tu je i suradnja u organizaciji tradicionalnih manifestacija u jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a kao što su smotre vina Istočne Istre, Legendfest, Krafifest, Festival samoniklog bilja, Istrian lifestyle i sl.).

Ribarstvo

Na području Grada Labina i Labinštine postoji duga tradicija i iskustvo u ribarstvu i akvakulturi. Na području Grada djeluje 47 ovlaštenika s pravom obavljanja gospodarskog ribolova. Prema podacima Lučke ispostave Rabac, na području Labinštine registrirana su 2 ribarska broda (dužine >12m) te 90-tak ribarskih brodice. Područje istočne Istre pogodno je i za razvoj marikulture. Prema podacima Udruženja obrtnika Labin, marikulturom na području Labinštine bave se 4 registrirana obrta, a ona se uglavnom bazira na uzgoju lubina i komarče (brancin, orada) te dagnje i kamenice. Područje Labinštine čine razvedena obala, velik akvatorij i bogata podmorska fauna sa šarolikom konfiguracijom dna (plitke površine i hridinasti predjeli obrasli algama). Bogatom ribolovnom području pogoduje mnoštvo ribljih vrsta – plava (srdela, inćun) i bijela riba (lubin, komarča, zubatac, škarpina, cipli, oslić), glavonošci (lignje, hobotnice) i rakovi (kvarnerski škamp, rakovica, hlap).

Na području Grada Labina postoji 1 iskrcajno mjesto (Rabac) za ribarska plovila >15m. Osim Rapca u neposrednoj blizini registrirane su i iskrcajne luke u Plominu i Trgetu i to Plomin za ribarska plovila >15m, a Trget za ribarska plovila <15m. Potrebe ribara upućuju na povećanje broja iskrcajnih mjesta za plovila <15m. Ozbiljan nedostatak ili prepreka adekvatnom razvoju ribarstva jest neophodna infrastruktura (nedostatak lukobrana u naselju Rabac, nedostatak uređenih lučica – Rabac, Plomin, Trget, Tunarica, Koromačno, Marina) za vezivanje plovila te nedovoljno razvijena luka međunarodnog gospodarskog značaja Bršica). Nije dovoljno razvijena ni prometna infrastruktura – pristupne ceste na iskrcajnim mjestima nisu odgovarajuće kategorije prohodne za adekvatna transportna sredstva (kamioni – hladnjače) i nema natkrivenih i ograđenih manipulativnih prostora te adekvatnih prostorija za veterinarski i drugi inspeksijski nadzor, ali i za odlaganje otpada. Ribarima Labinštine nedostaju također atraktivni prostori za prodaju ribe (ribarnice) što je razlog za nedovoljno snažno brendiranje i marketing ribolovnog područja. Jedan od „kanala“ za prodaju ribe odvoz je svježih ribe u Pulu i Poreč, koja se dalje

distribuirana putem ribarskih zadruga. Međutim, problem je pravovremena naplata i nerazmjernost između kvalitete ribe i cijene (niske cijene kvalitetnih ribljih proizvoda). S obzirom na česte promjene na tržištu, ribari su primorani pratiti stanje kako bi spremno reagirali i nastavili nuditi proizvod koji zadovoljava potrebe tržišta. Gospodarskom ribolovu pridonosi i razvijen turizam područja. S druge strane, domicilno stanovništvo značajan je konzument ribe (u odnosu na hrvatski prosjek) te iskazuje veliko povjerenje ribarima putem izravne kupnje ribe.

Za preradu ribe na području LAGUR-a Alba posluje poduzeće ARBACOMMERCE d.o.o. Zadar. Proizvodni pogon (podružnica) smješten je u industrijskoj zoni na području Općine Sveta Nedelja koji godišnje preradi 4 tisuće tona sitne plave ribe, prvenstveno srdele i inćuna, koja se nabavlja direktno od ribarskih brodova plivarica.

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu – LAGUR „Alba“

Kao rezultat aktivnog sudjelovanja predstavnika jedinica lokalne samouprave, predstavnika LAG-a Istočna Istra i predstavnika gospodarskog sektora ribarstva na radionicama i sastancima, u prosincu 2015. godine održana je Osnivačka skupština Lokalne akcijske grupe u ribarstvu (LAGUR) za područje Labinstine. LAGUR Alba ima sjedište u Labinu, a teritorijalno obuhvaća područje Grada Labina te općina Kršan, Pićan, Raša i Sv. Nedelja.

Tablica 31. Razvojni problemi i potrebe u području ribarstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatna količina ulova ribe u odnosu na tržišnu potražnju • Nedostatak mlade radne snage (postojeća radna snaga većinom starija od 45 godina) • Nedovoljno razvijena infrastruktura i nedovoljno visok standard komunalne opremljenosti (nedostatak lukobrana u naselju Rabac, nedostatak uređenih lučica – Rabac, Plomin, Trget, Marina) za vezivanje plovila • Nedostatak adekvatnih manifestacija/festivala na području LAGUR-a koje bi promovirale ribarsko područje kao takvo i postale međunarodno prepoznate • Nedovoljno jaka sinergija između turizma i ribarstva te slaba suradnja s lokalnim ugostiteljima 	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurati odgovarajuću infrastrukturu za rad ribara te uvjete za skladištenje, preradu i prodaju ulova • Povećati broj mladih osoba koje se uključuju u ribarstvo • Omogućiti uključivanje ribarstva u turističku ponudu područja • Povećati promociju i prepoznatljivost ribarstva jačanjem brenda putem raznih manifestacija i sajmova • Osigurati mjere za zaštitu okoliša u ribarstvu

Izvor: Materijal LAGUR-a Alba, 2016.

2.2.12. Turizam i kultura

2.2.12.1. Turizam

Grad Labin ostvaruje porast turističkih noćenja od 2011.–2013. Godine, pa je 2013. zabilježeno 6,26% više noćenja nego 2011. godine. U 2014. usporen je rast turističkog prometa što je rezultiralo

smanjenjem broja ostvarenih turističkih noćenja od 3,52% u odnosu na godinu prije. Grad Labin sudjelovao je 2014. godine sa 5,77% u ukupnom broju svih turističkih noćenja ostvarenih u IŽ-u, odnosno sa 1,93% svih turističkih noćenja u Republici Hrvatskoj. Od 2015. godine dolazi do oporavka turističkih kretanja što se očituje u rastu broja turističkih noćenja za 4,06% u odnosu na 2014. godinu.

Tablica 32. Broj ostvarenih turističkih noćenja na području Grada Labina, Istarske županije i Republike Hrvatske u razdoblju 2009. –2015.

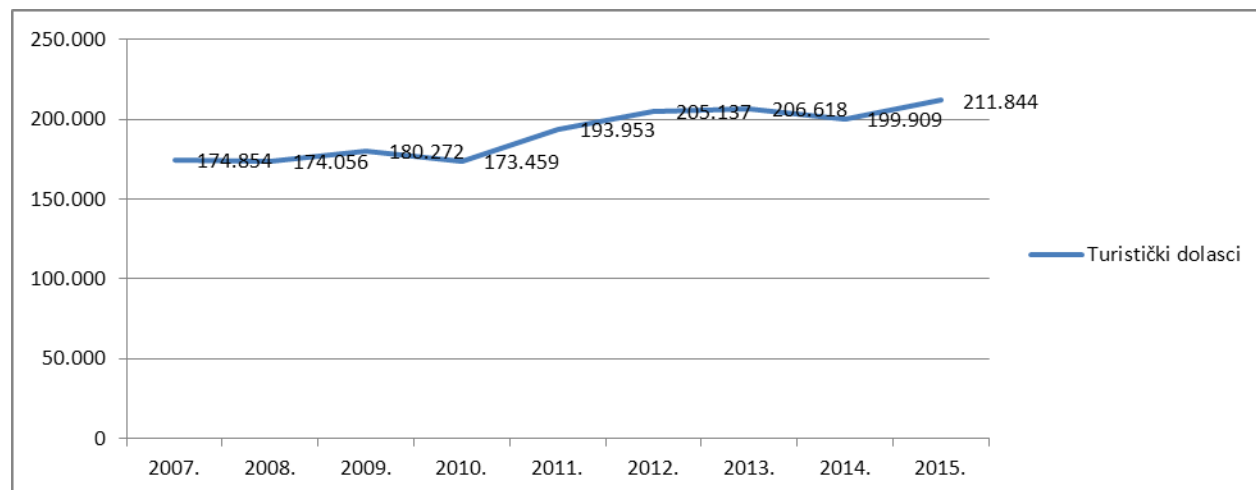
Noćenja/Godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Grad Labin	1.167.052	1.175.960	1.254.489	1.320.066	1.333.088	1.286.126	1.338.326
Istarska županija	18.130.006	17.731.881	19.095.401	21.992.764	22.032.695	22.274.541	20.966.561
Republika Hrvatska	56.299.647	56.416.379	60.354.275	62.743.463	64.818.115	66.483.948	71.605.315

Izvor: Izradili autori prema podacima TZ Grada Labina, DZS, 2015. i 2016.

Kretanje turističkih dolazaka

S obzirom na turističke dolaske, rastući trend bilježi se od 2011. godine nakon najvećeg pada ostvarenog u 2010. godini (-3,78% u odnosu na 2009.). Od 2011. do 2013. godine broj turističkih dolazaka povećan je 6,53%, ali je u 2014. ponovno pao 3,25% u odnosu na godinu prije. Od 2015. godine se bilježi porast broja turističkih dolazaka, što je rezultiralo njihovim povećanjem za 7% u odnosu na 2014. godinu.

Slika 2. Kretanje broja turističkih dolazaka u Gradu Labinu u razdoblju od 2007. do 2015. godine

Izvor: TZ Grada Labina, 2016.

Struktura turista

Na području Grada Labina rastu turistički dolasci domaćih i stranih turista. Udio dolazaka stranih turista u ukupnom broju ostvarenih turističkih dolazaka u 2015. godini je 97% što je porast za 6% u odnosu na godinu ranije. Udio domaćih turista u ukupnim turističkim dolascima je znatno manje zastupljen (svega 3%), no od 2015. godine je također vidljiv i rast broja dolazaka domaćih turista (+7% u odnosu na 2014.

godinu). Prema podrijetlu stranih turista, brojem ostvarenih turističkih dolazaka prevladavaju Nijemci (38%) i Austrijanci (12%), a ostatak inozemnih turističkih dolazaka se ostvaruje uglavnom iz Italije, Češke i Slovenije.

Kao rezultat provedbe dosadašnjih projekata vezanih za turistički razvoj Grada podignuta je kvaliteta smještajnih kapaciteta te poboljšana uređenost plaža i šetnica (npr. Rabac). Prema novim planovima i programima planira se unapređenje razvoja aktivnosti na otvorenom i eno-gastronomске ponude te uspostavljanje suradnje s Turističkom zajednicom Istarske županije u pogledu sadržaja za produljenje turističke sezone.

2.2.12.2. Kultura

Ustanove u kulturi

Na području Grada Labina djeluju tri ustanove u kulturi i petnaest udruga koje se bave kulturnim djelatnostima. Gradske ustanove u kulturi su Pučko otvoreno učilište (POU), Gradska knjižnica i Osnovna umjetnička škola Matka Brajše Rašana. U sastavu POU-a nalaze se vrijedne zbirke Matije Vlačića Ilirika i sakralnih umjetnina, a u njegovu okviru organiziraju se i održavaju kinoprikazivačka djelatnost, glazbeno-scenske priredbe, kazališne predstave i druga kulturna događanja.

Gradska knjižnica osnovana je 1960. godine, a od 2006. godine djeluje kao samostalna javna ustanova. Od 2013. integrirana je u autentičan ambijent rudarskog naslijeđa i dio je zaštićenog kompleksa industrijske kulturne baštine Pijacal. Knjižnica ima sve odjele potrebne za funkcioniranje knjižnične djelatnosti koji osiguravaju djelovanje knjižnice kao javnog kulturnog prostora za građane (odjel za odrasle, dječji odjel, odjel za mlade, odjel multimedije, studijski odjel, zavičajna zbirka i polivalentna dvorana). Cjelodnevna dostupnost, potrebna informacijska i komunikacijska tehnologija, stručno osoblje i bogat knjižnični fond i knjižnične usluge određuju knjižnicu kao kulturno i komuni-kacijsko središte za građane svih dobnih skupina.

Na području Grada Labina glavne su kulturne manifestacije sljedeće: LABIN ART REPUBLIKA – program kulturnog ljeta 1. 7. - 31. 8.; PROLJEĆE U GRADU (nositelj Grad Labin); PJESNIČKA VEČER „GIUSEPPINA MARTINUZZI“ (nositelj Grad Labin, Gradska knjižnica Labin); KLASIČNO LJETO (nositelj Pučko otvoreno učilište Labin); KNJIŽEVNA MANIFESTACIJA „CA JE ČA“ (nositelj Gradska knjižnica Labin); NOĆ MUZEJA (nositelj Narodni muzej Labin); FESTIVAL LABINSKIH BANDOVA (nositelj Udruga za promicanje glazbeno-scenske kulture „IKS“ Labin); BIENALE INDUSTRIJSKE UMJETNOSTI (nositelj udruga Labin Art Express); KONCERTNA SEZONA UMJETNIČKE ŠKOLE (nositelj Osnovna umjetnička škola Matka Brajše Rašana).

Tablica 33. Razvojni problemi i potrebe u turizmu i kulturi

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Nedovoljan broj i kvaliteta turističkih sadržaja Nedovoljno turističke infrastrukture Zanemariv udio domaćih turista u 	<ul style="list-style-type: none"> Poticati dodatna ulaganja u proširenje sadržaja turističke ponude sa svrhom produljenja turističke sezone (npr. aktivnosti na otvorenom, eno-gastronomska ponuda itd.) Osmišljavati, razvijati i provoditi programe

ukupnom turističkom prometu (cca 4-5% ukupnih turističkih dolazaka)	privlačenja domaćih i inozemnih turista
--	---

Kulturna baština

Vrijednost kulturne baštine i nužnost njenog dugoročnog očuvanja, bez obzira o kom obliku baštine se radi, iznimno je važna jer su od značaja za kulturu, povijest i identitet određene sredine i pojedinca pa tako i Grada Labina.

Kulturna baština svojom raznolikošću, vrijednostima i svojim značenjem predstavlja velik razvojni potencijal Grada Labina posebno u sektoru poduzetništva i kulturnog turizma.

Nepokretna kulturna dobra zaštićena su na različitim nivoima od onih koji imaju status zaštićenog kulturnog dobra sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara do onih koji su zaštićeni na nivou Prostornog plana uređenja Grada Labina. Graditeljska baština sastoji se od registriranih spomenika kulturne baštine, evidentiranih spomenika kulturne baštine i prijedlog spomenika kulturne baštine koje je potrebno evidentirati, odnosno pokrenuti postupak za registraciju kao spomenik kulturne baštine. Obuhvaćene su urbane cjeline (Stari grad Labin, dio Podlabina), pojedinačne građevine ili njezini dijelovi, arheološki lokaliteti na kopnu i u moru, etnološke cjeline ili njeni dijelovi (ruralne jezgre i etnozone), memorijalna baština (spomenici i groblja), kultivirani agrarni krajolici (kao prostor neposrednog okruženja naselja). Starogradska jezgra Labina i Podlabin sa rudarskim kompleksom Pijacal i rudarskim podzemljem su zone koje u sinergiji sa turističkom zonom Rapca daju iznimne mogućnosti u oblikovanju i pozicioniranju Labina kao destinacije specifičnih atrakcija i ponuda u različitim oblicima turističke ponude sa jedne strane i dodanu vrijednost građanima Grada Labina sa druge strane.

Park skulptura Dubrova jedan je od znakova prepoznatljivosti i simbola Labina, a ujedno i jedan od najznačajnijih primjera spomenika parkovne skulpture u Hrvatskoj. Park se nalazi na kraju baroknoga ladanjskog posjeda labinske patricijske obitelji Franković iz 17. stoljeća gdje je u preko 45 godina okupio 94 skulpture slavni hrvatskih i svjetskih umjetnika, od Raula Goldonija i Dušana Džamonje do Marije Ujevići Joosta Barbiersa nastalih u sklopu Mediteranskog kiparskog simpozija – manifestacije koju vodi istoimena udruga u kojoj je Grad Labin jedan od osnivača.

Labinska cakavica, folklorno stvaralaštvo u području glazbe, plesa, običaja, kao i druge tradicionalne pučke vrednote, tradicijska umijeća i obrti su ona nematerijalna kulturna baština na koju su Labinjani posebno osjetljivi jer ona pruža osjećaj identiteta i kontinuiteta te tako promiče vrijednosti koje su uvijek prisutne u Labinu, a to je poštovanje za kulturnu raznolikost i ljudsku kreativnost.

Prirodna baština

Pejzažne odlike prostora Labina su jedne od bitnih odrednica za daljnje korištenje njegova prostora. Široki i daleki vidici, otvorenost i sagledivost cjelovitog prostora, vrlo veliko učešće prirodnog i kultiviranog prostora daje posebnu vrijednost za afirmaciju prostora kao izuzetne turističke destinacije, ali i kao kvalitete za daljnji životni okvir.

Prostornim planom uređenja Grada Labina (SNGL broj 15/04., 04/05., 17/07., 09/11, i 01//12) određena su zaštićena područja prirodne baštine ovisno o kategoriji zaštite. Posebno su vrijedna područja koja su zaštićena temeljem Zakona o zaštiti prirode, a to su u kategoriji značajnih krajobraza: područje između

Labina-Rapca i uvale Prklog površine 1.121,50 ha koje je zaštićeno od 1973. godine i u kategoriji spomenika parkovne arhitekture: dvije glicinije u Labinu na Titovom trgu ispred zgrade Velo kafe koje su zaštićene od 1972. godine. Prostor Grada Labina svoju prirodnu raznolikost potvrđuje i kroz druge vrijedne florističke rezervate, značajne krajobrazne cjeline, kultivirane krajobraze, vidikovce i sl. koji se štite na nivou Prostornog plana Istarske županije odnosno Prostornog plana uređenja Grada Labina.

2.2.13. Sport

Na području Grada Labina registrirano je 30 sportskih udruga članica Sportske zajednice. Osim njih, u školama djeluju 3 učenička sportska kluba. Neke udruge organiziraju i provode rekreativne programe za građane. Trenutačno ima oko 1100 registriranih sportaša te oko 500 rekreativaca obuhvaćenih programima.

Sportsku infrastrukturu Grada Labina čine: gradski stadion Zelenice, stadion Vinež, Gradska dvorana, dvije manje dvorane u sastavu osnovnih škola, boćališta Labin i Vinež te 8 manjih asfaltnih igrališta. Osim tih objekata na gradskom su području uređene biciklističke staze u dužini od 240 km, rekreativne staze za pješaćenje i druga *outdoor* infrastruktura i drugo u dužini u 54,4 km. U cjelini gledano sportska je infrastruktura u lošem stanju i ne osigurava potrebne uvjete za održavanje sportskih aktivnosti, za daljnji razvoj sporta, veće sudjelovanje građana i postizanje dobrih rezultata.

Svi programi i projekti razvoja usko su vezani uz izgradnju i sanaciju sportske infrastrukture što je i glavna razvojna potreba. Uz zadovoljavajuću infrastrukturu Labin bi mogao postati tražena destinacija za sportski turizam, kao i za održavanje manifestacija u raznim sportovima na državnoj i županijskoj razini. Velike mogućnosti postoje u *outdoor* sportovima, a na tom polju već je znatno učinjeno kroz turističku zajednicu i nekoliko sportskih udruga koje propagiraju tu vrstu sporta.

Od sportskih manifestacija u Labinu najznačajnija je start Ultratrail utrke „100 milja Istre“ koja je dio Ultra trail World toura, svjetskog kupa u *trail* trčanju, zajedno s još 17 utrka diljem svijeta. Na utrci nastupaju natjecatelji iz više od 40 zemalja svijeta sa 5 kontinenta, a start je tradicionalno u Labinu. U povodu dana Labinske republike održava se međunarodni uskršnji rukometni turnir, atletska utrka u povodu Dana Grada i međunarodni omladinski nogometni turnir „Kvarnerska rivijera“. Održavaju se i biciklistička utrka Valamar Terra Magica (svibanj) te Valamar Trail (listopad). Najmasovnija je sportska manifestacija Olimpijada osnovnih škola Labinštine, koja se održava jednom godišnje uz sudjelovanje više od 400 djece iz osnovnih škola Labinštine.

Tablica 34. Razvojni problemi i potrebe u sferi sporta

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Neodgovarajuća sportska infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> • Izgraditi i unaprijediti sportsku infrastrukturu čime će se povećati kapaciteti te atraktivnost i prepoznatljivost grada Labina za provedbu sportsko-rekreativnih, društvenih te turističkih programa.

2.3. Urbano okruženje

2.3.1. Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

2.3.1.1. Zaštita zraka

Onečišćenja zraka ovog područja sumpornim dioksidom riješeno je prelaskom termoelektrane Plomin na ugljen s niskim postotkom sumpora (ispod 1%). Odlagalište pepela te termoelektrane sada je izvor veće količine prašine. Smješteno je na području Grada Labina, a sama termoelektrana na području Općine Kršan. Očekivanim prelaskom termoelektrane na korištenje plina kao energenta taj bi izvor prašine trebao biti saniran.

2.3.1.2. Zaštita voda

Područje Grada Labina oskudijeva površinskim vodnim tokovima, ali bogato je rezervama pitke vode u podzemlju. Odvodnja otpadnih voda labinske aglomeracije počiva na sustavu koji zahtijeva tehnološku i građevnu obnovu.

More za kupanje na području Grada Labina visoke je kakvoće, što je priznato „Plavim zastavama“. Zadovoljavajućem stanju najviše pridonosi prirodni prihvatni kapacitet akvatorija. Planirani razvoj stambeno-turističkog naselja Rabac i susjednih ugostiteljsko-turističkih zona nalaže potrebu pravodobne izvedbe uređaja potrebnih za 15.000 ekvivalentnih jedinica što je ključan preduvjet očuvanja visoke kakvoće mora.

2.3.1.3. Otpad

Poslovi prikupljanja komunalnog otpada za područje Grada Labina, kao i Općine Kršan, Raša, Sveta Nedelja i Pićan povjereni su komunalnom poduzeću 1. MAJ d.o.o. Labin koje se bavi i poslovima gospodarenja komunalnim otpadom. Organiziranim prikupljanjem i odvozom komunalnog otpada obuhvaćeno je 100% stanovništva. U organizirano prikupljanje i odvoz komunalnog otpada u 2014. godini uključena su 11.042 kućanstva i 828 pravnih osoba i obrta.

Zbrinjavanje otpada na odlagalištu Cere

Otpad namijenjen odlaganju zbrinjava se na odlagalištu komunalnog otpada Cere, čija se lokacija nalazi u administrativnim granicama Općine Sveta Nedelja. Od 2009. godine provodi se sanacija odlagališta predviđena kao dio cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Grada Labina i općina Kršan, Sveta Nedelja, Pićan i Raša.

Uspostavom novog sustava gospodarenja otpadom postojeće odlagalište na lokaciji Cere mora se zatvoriti prema Planu zatvaranja odlagališta, a zbrinjavanje otpada odvijati će se u sklopu ŽCGO-a Kaštijun. U tu svrhu izgrađena je 2014. pretovarna stanica na odlagalištu. Odlagalište otpada mora biti sanirano i zatvoreno najkasnije godinu dana od dana puštanja u rad Županijskog centra za gospodarenje otpadom Kaštijun.

Projekt uspostave selektivnog prikupljanja otpada na području Grada Labina provodi se putem zelenih otoka, centra za reciklažu i organiziranog prikupljanja otpada „od vrata do vrata“. Sustavom selektivnog prikupljanja otpada obuhvaćeni su svi mjesni odbori grada Labina i prigradska naselja.

Planskim dokumentima zacrtana je uspostava integriranog sustava gospodarenja otpadom na području Istarske županije i planirana reorganizacija postojećeg sustava, posebno u dijelu koji se odnosi na gospodarenje komunalnim otpadom, prema kojoj se sva postojeća odlagališta saniraju i reorganiziraju u reciklažna dvorišta i transfer-stanice. Ključan objekt u planiranom sustavu je Županijski centar za gospodarenje otpadom (ŽCGO), koji je temeljem brojnih analiza definiran na lokaciji Kaštijun na području Grada Pule. Planirani kapacitet opreme za gospodarenje otpadom omogućit će provedbu mjera za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na Labinštini.

Prepoznat je problem nedovoljne razine obrazovanja i edukacije svih dobni skupina stanovništva glede provedbe segmenata u sustavu gospodarenja otpadom, kao i postojanje ilegalnih odlagališta građevinskog otpada.

Tablica 35. Razvojni problemi i razvojne potrebe u upravljanju otpadom

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatna informiranost građana o sustavu gospodarenja otpadom • Postojanje ilegalnih odlagališta građevinskog otpada 	<ul style="list-style-type: none"> • Sustavno podizati ekološku svijest među građanima i educirati o odgovornom postupanju s otpadom • Sanirati ilegalna odlagališta i odrediti lokaciju reciklažnog dvorišta za građevinski otpad • Obnoviti dotrajalu komunalnu infrastrukturu

2.3.2. Primarna infrastruktura

2.3.2.1. Upravljanje vodama

Vodoopskrba

Na vodoopskrbni sustav, kojim upravlja Vodovod Labin d.o.o., priključeno je 99,7% stanovništva na području Grada Labina te općina Kršan, Pićan, Sv. Nedjelja i Raša, s opskrbom nižih dijelova (do 300 m.nm.) općina Gračišće i Cerovlje. Vodoopskrbni sustav sastoji se od približno 465 km vodovodne mreže raznog materijala i profila, 23 vodosprema, 14 prekidnih komora, 7 pumpnih stanica i 8 hidrostanica. Gubici na sustavu su oko 24,5% (podatak iz izvještaja o poslovanju za 2014. godinu). Strateški zahvat koji bi Vodovod Labin d.o.o. u narednom dugoročnom razdoblju morao obaviti da bi dugoročno jamčio sigurnu vodoopskrbu (stalnog i sezonskog) stanovništva jest rekonstrukcija cjevovoda od PVC-a, PEHD-a i azbestno cementnih cijevi koje ukupno čine oko 50% vodovodne mreže i stare su od 40 do 75 godina. Razvojnim planovima vodoopskrbe Vodovoda Labin d.o.o. predviđeno je kaptiranje svih izvora u dolini rijeke Raše (Bolobani, Šumber, Sveti Anton, Mutvica) i spajanje u jednoj točki s izvorom u eksploataciji Fonte Gajem. U planu je i povezivanje s Vodovodom Pula i Istarskim vodovodom kako bi se vodoopskrba održala stabilnom u budućim planiranim aktivnostima u raznim segmentima gospodarstva, industrije, turizma, a ponajprije kako bi se osigurala nesmetana vodoopskrba postojećih potrošača. Projektom

„Modernizacija sustava vodoopskrbe“ predviđena je zamjena postojećeg načina dezinfekcije vode za ljudsku potrošnju novom ekološki certificiranom tehnologijom.

Tablica 36. Razvojni problemi i razvojne potrebe u sferi vodoopskrbe

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Dotrajalost vodoopskrbnog sustava • Neizgrađenost komunalnih vodnih građevina 	<ul style="list-style-type: none"> • Rekonstruirati dotrajali vodoopskrbni sustav • Izgraditi nove komunalne vodne građevine unutar sustava

Odvodnja

Odvodnja otpadnih voda djelomično je riješena u Gradu Labinu, naseljima Rabac, Vinež, Štrmac, Raša te autokampu Marina, Ravnima, Viškovićima, Koromačnu i Potpićanu. Postotak priključenosti na sustav odvodnje u Labinu iznosi cca 95%, u naseljima Rapcu 95%, Vinežu 80%, Štrmcu 50%, Raši 90%, Marini 20%, Ravnima 25%, Viškovićima 20%, Koromačnu 60%, Potpićanu 85%, a ostatak stanovništva koristi septičke jame. Na sustav javne odvodnje priključeno je ukupno 11.322 građana.

Područje kanalizacijskog sustava obuhvaća stari grad Labin, stari centar Podlabin, Kature, Marcilnicu, Starce, Vinež i servisnu zonu Vinež. Na taj sustav priključena je industrijska zona na Dubrovi i dio naselja Štrmac. Budući da je postojeća oborinska kanalizacija velik problem postojećeg sustava i rada samog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, odlučeno je da se ide u projektiranje rekonstrukcije postojećeg mješovitog kanalizacijskog sustava odvodnje u razdjelni sustav dijela Grada Labina koji će moći optimalno prihvatiti i odvoditi oborinske i sanitarno otpadne vode.

Tablica 37. Razvojni problemi i razvojne potrebe u sferi odvodnje

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Neizgrađen sustav odvodnje otpadnih voda • Postojeći mješoviti sustav odvodnje otpadnih voda dotrajavao i potkapacitiran • Neodgovarajući sustav pročišćavanja otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> • Izgraditi i rekonstruirati sustav javne odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda

Planirane aktivnosti na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda u Labinu

Budući da je kapacitet postojećeg sustava 8000 ES, a na postojeći uređaj planira se priključiti sanitarno otpadne vode naselja Presike, Kapelice i Nedešćine, potrebno je dograditi uređaj za još 7.000 ES tako da bi ukupni kapacitet bio za 15.000 ES. Osim rekonstrukcije postojećeg uređaja potrebno bi bilo sagledati mogućnost alternativne lokacije novog uređaja s obzirom na potrebu 3. stupnja razine pročišćavanja te načine ispusta pročišćene otpadne vode do krajnjeg recipijenta (Rijeka Raša odnosno Raški zaljev kroz

naselje Raša). Planira se dogradnja sustava odvodnje otpadne vode i uređaja za pročišćavanje otpadne vode naselja Rabac (izrada Idejnog projekta i studije izvodljivosti). Cilj je da se na prihvatljivoj lokaciji izgradi središnji uređaj za pročišćavanje otpadne vode optimalnom tehnologijom koja će osigurati propisanu zaštitu obalnog mora kao recipijenta pročišćene otpadne vode, zaštitu zraka i ostalih čimbenika zaštite okoliša te najpovoljniji odnos troškova i koristi. Pored navedene planirane aktivnosti, s obzirom na to da je u izradi studija izvodljivosti za aglomeraciju Labin–Raša – Rabac, ponudit će se i optimalno rješenje za naselje Rabac.

2.4. Energetski sustav

Postojeća distributivna mreža pokriva sve potrošače zadovoljavajućom kvalitetom električne energije. Priključak na električnu struju u svojim stanovima ima riješeno 99,9% stanovnika. Kvaliteta sustava električne opskrbe na visokom je stupnju cijele godine. Kapaciteti električnih izvora i mreže dovoljni su za sadašnje i buduće potrebe industrije. Zbog racionalnosti sustava prelazi se na transformaciju sa 10 kV na 20 kV napona. Trenutačna potrošnja na području Grada Labina iznosi cca 60.000.000 kwh godišnje, od čega cca 45.000.000 kwh sati u gospodarstvu, a 15.000.000 kwh u kućanstvima.

Transformatorskih je stanica ukupno 140, a od toga je veći dio (80%) već spreman za prelazak na 20 kV pogonski napon. Nadzemni dalekovodi dugi su više od 240 kilometara, a podzemni više od 75 kilometara. Ukupna dužina nadzemne niskonaponske mreže iznosi 560 kilometara, a podzemne niskonaponske mreže više od 300 kilometara. Ukupna je dužina nadzemnih i podzemnih dalekovoda, odnosno nadzemne i podzemne niskonaponske mreže, gotovo 1200 kilometara.

Potrebno je rekonstruirati postojeću TS 35/10 kV Dubrova na transformaciju 110/20 kV te planirati zajednička ulaganja u zamjenu nadzemnih dalekovoda u trenutku rekonstrukcije ili izgradnje prometnica na području Grada Labina.

Plin

Prolazak magistralnog međunarodnog plinovoda prostorom Grada Labina i uspostavom mjerno-redukcijske stanice na istom prostoru omogućit će plinifikaciju Labinšćine. Tako će potrošači u Gradu Labinu moći koristiti energiju koja najmanje utječe na okoliš, a istodobno jeftiniju od drugih klasičnih energenata.

Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost

Grad Labin bio je među prvih dvjestotinjak europskih gradova koji su potpisivanjem Sporazuma gradonačelnika odlučili preuzeti inicijativu održivog razvoja. Time su europski gradovi odlučili smanjiti emisije stakleničkih plinova i potrošnju energije do 2020. za 20% uz povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. U fazi pristupanja Sporazumu gradonačelnika Grad Labin je 2009. izradio SEAP (Plan održivog energetskeg razvitka). Grad Labin potpisnik je i Energetske povelje 2009. koju su potpisali hrvatski gradovi s ciljem povećanja energetske učinkovitosti.

U svrhu energetske učinkovitosti Grad Labin sustavno provodi program gospodarenja energijom. Sve javne zgrade u vlasništvu Grada uvedene su u Informacijski sustav za gospodarenje energijom (ISGE) u koji se mjesečno očitava i prati potrošnja energenata.

U tijeku je izrada Akcijskog plana energetskeg razvitka Grada Labina za 2016.–2020.

Područje Grada Labina ima dovoljno toplih i sunčanih dana, prosječno 2400 sati godišnje, što omogućuje korištenje i te energije trajnog izvora. Na području Grada Labina trenutačno se koriste obnovljivi izvori energije i to: fotonaponske elektrane na četiri javne zgrade u vlasništvu Grada Labina ukupne snage 100kW, instalacija termo tehničkog sustava utemeljenog na geotermalnoj dizalici topline, 15 zemljanih izmjenjivača topline, fotonaponski paneli i dr. Do kraja 2015. na području Grada Labina obnovljeno je, s toplinskom izolacijom, ukupno 30 stambenih zgrada; do kraja 2016. bit će obnovljeno još 20.

Na području Grada Labina nedovoljno se koriste obnovljivi izvori energije, za sada samo solarni. Koriste ih prvenstveno proizvođači energije za komercijalne svrhe te mali postotak kućanstva za vlastite potrebe. U ukupnoj potrošnji solarna energija sudjeluje s 5%.

Tablica 38. Razvojni problemi i razvojne potrebe u sferi energetike

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Porast potrošnje uslijed povećanog broja ljudi na području Grada zahtijeva ulaganja u izgradnju novih elektroenergetskih postrojenja i rekonstrukciju postojećih 	<ul style="list-style-type: none"> • Prelazak cijele srednjenaponske mreže Grada Labina sa 10 kV pogonskog napona na 20 kV pogonski napon • Postupno ukidati transformaciju 110/35/10 kV i prijeći na transformaciju 110/20 kV čime se praktički ukidaju magistralni 35 kV vodovi, koji će se moći koristiti kao budući 20 kV vodovi • Povezati investicijske prioritete i potrebe

2.5. Prometna povezanost

Grad Labin prometno je iznimno pristupačan zahvaljujući svojem gospodarskom značenju u prošlosti. Sve najznačajnije točke u regiji cestom su udaljene u radijusu od oko 62 km. Osim cestovnih veza postoje i željezničke veze, zatim luka u Rapcu, a industrijske luke Bršica i Plomin te trajektna luka Brestova u blizini su Labina. U luci u Rapcu mogla bi se otvoriti mogućnost prihvata hidroaviona. Značajna je i blizina Zračne luke Pula, koja je od Labina udaljena samo 38 km. Između Rapca i Labina postoji mogućnost za žičaru. Labin ima preduvjete za prihvata helikoptera u interventnim slučajevima.

2.5.1. Cestovni promet

Grad Labin povezan je s Rijekom i Pulom državnom cestom (D66). Pored toga, u nedalekim Vozilićima nalazi se cestovni prometni čvor koji istočnu Istru državnom cestom (D64) preko Pazina povezuje na novu središnju istarsku državnu cestu (D3). Labin je spojen državnom cestom (D500) s tunelom Učka. Na lokalnoj razini najveću pozornost zaslužuje cesta koja Labin povezuje s Rapcom. Postojeća trasa i njezina tehnička obilježja otežavaju brzu i sigurnu vezu između tih dvaju funkcionalno povezanih naselja. Osobito je opterećena vozilima u vrijeme turističke sezone, pa se zbog toga nameće potreba izgradnje suvremene ceste novom trasom između Rapca i Labina. U tijeku je proces izrade Programa energetske učinkovitosti Grada Labina temeljem kojeg će se izraditi Plan održive mobilnosti.

Grad Labin upravlja sa sveukupno 130 km nerazvrstanih cesta; 20% cestovnih površina prekriveno je tucaničkom podlogom, a 80% asfaltnom podlogom. Nerazvrstane su ceste u lošem stanju, te je potrebno povećati ulaganja kako bi se podigao standard njihove kvalitete.

Sigurnost u cestovnom prometu kontinuirano raste. O tome govori smanjen broj prometnih nesreća, osobito onih s ozlijeđenim osobama (-38,23% 2014. godine u odnosu na 2010. godinu). Broj prometnih nesreća smanjio se u razdoblju 2010.–2014. 37,31%, a samo u prvih sedam mjeseci 2015. godine je više nego prepolovljen u odnosu na čitavu 2014. godinu.

Tablica 39. Broj prometnih nesreća u Gradu Labinu

	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (I.-VII.)
Prometne nesreće	134	161	113	92	84	41
S ozlijeđenim osobama	34	47	35	30	47	13
Materijalna šteta	100	114	78	62	36	28

2.5.2. Željeznički promet

Željeznička pruga (II. reda) dotiče Grad Labin na prolazu dolinom Raše između Luke Bršica i Lupoglava. Gašenjem Istarskih ugljenokopa pruga je izgubila nekadašnji veliki značaj. Njezino revitaliziranje povezano je s povećanjem teretnog prometa iz luke Bršica i teretima iz nove industrijske zone koja se razvija uz Potpićan. Za oživljavanje željezničkog prometa u Istri presudna je izgradnja željezničkog tunela kroz Učku i spajanje istarske željezničke pruge neposredno na željezničku mrežu Hrvatske u Matuljim a.

2.6. Zračni promet

Labinu je najbliža Zračna luka Pula, udaljena samo 38 km cestom od Labina. Ona ima međunarodnu kategoriju i najveći značaj u zračnom putničkom prometu za turiste Istre. Boljunsko polje ocjenjuje se pogodnim za smještaj zračne luke za manje sportske i turističke zrakoplove. Labin ima preduvjete za prihvat helikoptera u interventnim slučajevima. Luka u Rapcu može preuzeti ulogu za prihvat hidroaviona, o kojima se promišlja posljednjih godina kao o jednom od mogućih zračnih prometala uz našu obalu mora.

2.7. Luke

Luka u Rapcu može biti osobito važna u funkciji turizma. U Rapcu je planirana i luka nautičkog turizma kapaciteta oko 300 vezova, a u uvali Prtlogu turističko-rekreacijska luka.

Na području Labinšćine, u blizini Grada Labina nalaze se Industrijska luka Bršica i Plomin te trajektna luka Brestova. Raški lučki bazen i luka Bršica namijenjeni su terminalu za integralni transport s tendencijom povezivanja sa srodnim lukama u Grčkoj i na Bliskom Istoku. Luka u Plominu u funkciji je prihvaćata brodova s gorivom za termoelektranu Plomin. Prelaskom te termoelektrane na plin, luka može postati luka za prihvat ukapljenog plina, a ako se to ne dogodi, luka nautičkog turizma. Od prometne važnosti za Grad Labin je i trajektna luka u Brestovi, koja spaja istočnu obalu Istre s otokom Cresom i na njega povezanim otokom Lošinjom. Trajektna luka alternativna Brestovi je u Plominu.

2.8. Žičara

Za povezivanje Labina i Rapca planirana je uspostava veze žičarom. Žičara treba rasteretiti lokalni cestovni promet i biti u funkciji turizma. Sličnu mehaničku vezu moguće je uspostaviti i stavljanjem u funkciju nekadašnjih rudarskih instalacija u podzemlju između Labina i Rapca.

Tablica 40. Razvojni problemi i razvojne potrebe u području prometa

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Prometna zagušenost između Rapca i Labina	<ul style="list-style-type: none"> Izgraditi suvremenu cestu novom trasom Izgraditi žičaru i/ ili rudarske instalacije

III. SWOT analiza

SWOT ANALIZA RAZVOJA GRADA LABINA

Snage	Slabosti
<p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stalno ulaganje u informatizaciju obrazovnog sustava (ulazak u sustav e-imenika i dr.) • Kvalitetno razrađen, osmišljen i provediv sustav stipendiranja učenika i studenata • Kvalitetna zdravstvena zaštita • Velik broj sportskih udruga, raznolikost sportova i masovnost sportaša, dobra organiziranost • Raznovrsna ponuda obrazovnih programa i programa za cjeloživotno učenje, programa za stjecanje novih kvalifikacija, prekvalifikacija i doškoloavanje te osposobljavanje prema potrebama tržišta rada • Razvijena multikulturalnosti visok stupanj tolerancije u društvu • Tradicionalno dobra uključenost Zajednice Talijana u društvo i razvoj Grada Labina • Dobra umreženost i kvalitetna međusobna suradnja institucija i ustanova u društvenim djelatnostima 	<p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Negativna demografska slika i trendovi • Velik udio starog stanovništva (oko 30%) • Nepovoljna obrazovna struktura stanovništva • Manjak kvalificiranog kadra u području sporta, zdravstva, školstva i u pogledu djelatnika socijalne skrbi • Nedovoljni kapaciteti vrtića • Nedovoljni kapaciteti za nastavu i slaba opremljenost svih gradskih škola • Nedovoljan broj stručnjaka za rad s djecom s teškoćama u razvoju • Loše stanje infrastrukture u zdravstvu • Dotrajala medicinska oprema (za radiološku dijagnostiku i dr.) • Nedovoljna izgrađenost objekata za skrb o starijima i nemoćnim osobama • Nedostatak kvalitetne sportske infrastrukture i loše stanje postojeće
<p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geografski položaj – blizina međunarodnih zračnih luka u radijusu od 100 km • Povoljni klimatski uvjeti i drugi prirodni resursi za poljoprivrednu proizvodnju i razvoj ribarstva • Postojanje morskih luka i pristaništa (Plomin, Rabac) • Raznovrsnost dobro očuvanog okoliša – izvorišta pitke vode, uvala Duga Luka (Prtlog) (more), kvalitetno more, zaštićeni krajolik • Blizina i raspoloživost elektroenergetskih izvora, magistralnog plinovoda i izvora pitke vode • Izgrađen regionalni županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijan • Sanirano odlagalište komunalnog otpada Cere • Prepoznatljiv vizualni identitet Grada Labina (uređenje i dizajniranje javnih zelenih površina) 	<p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dotrajali sustav odvodnje • Loša kvaliteta nerazvrstanih cesta • Nepostojanje lokacije za odlaganje građevinskog otpada • Nedovoljna iskoristivost obnovljivih izvora energije (sunce, geotermalna energija rudnika) • Nepostojanje stručnog tima za pripremu i koordiniranje projekata EU-a • Blizina izvora onečišćenja zraka (Termoelektrana Plomin, Holcim, Rockwool) • Nepostojanje obilaznice Starogradske jezgre Grada Labina • Nedovoljno učinkovito komunalno redarstvo

<ul style="list-style-type: none"> • Čistoća mora i visok stupanj opremljenosti plaža (14 godina kontinuiranog postojanja Plave zastave na plažama u Rapcu) • Uspostavljen sustav odvojenog prikupljanja otpada u Gradu Labinu • Izgrađena pretovarna stanica Cere kao dio integriranog sustava gospodarenja otpadom u IŽ-u čime se postojeće odlagalište otpada zatvara 	
<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgrađene i komunalno opremljene poduzetničke zone • Industrijska tradicija • Održanje i poslovanje malih poljoprivrednih gospodarstava i malih poduzetnika • Povoljni klimatski uvjeti za poljoprivrednu proizvodnju • Ojačana poduzetnička svijest mladih • Prostorni i prometni položaj Grada Labina povoljan za razvoj turizma • Očuvana bogata i raznovrsna materijalna i nematerijalna kulturna baština • Višegodišnji rast turizma • Dobra struktura smještajnih jedinica • Očuvano kulturno-povijesno naslijeđe, prirodna i kulturna baština 	<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaba popunjenost i izostanak očekivanog efekta gospodarske aktivnosti u poduzetničkim zonama • Nekonkurentnost proizvodnje zbog zastarjele tehnologije i nedovoljno ulaganja u tehnološki razvoj u poduzećima • Nedovoljno razvijena i infrastruktura neophodna za razvoj pojedinih grana gospodarstva • Kulturno-povijesno naslijeđe nedovoljno iskorišteno za razvoj turizma i drugih djelatnosti • Nedovoljno uređeni smještajni kapaciteti • Nedovoljno razvijena turistička ponuda • Nedovoljno iskorištene mogućnosti za razvoj alternativnih oblika turizma • Slabo upravljanje i iskorištavanje turističke infrastrukture • Smanjena ulaganja • Visoka stopa nezaposlenosti • Pad broja obrtnika • Spor oporavak tržišta rada i nekonkurentnost radne snage na tržištu rada • Porast nezaposlenosti marginaliziranih društvenih skupina • Manji udio visokoobrazovanog stanovništva (u odnosu na županijski i državni prosjek) • Usitnjenost parcela i zemljišnih posjeda • Nedovoljna pripremljenost za povlačenje sredstava iz fondova EU-a • Nedostatak vlastitih izvora financiranja za nova ulaganja i nove projekte • Nesređeni imovinskopravni odnosi
Prilike	Prijetnje
<p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Blizina i dostupnost visokoškolskih institucija • Mogućnost financiranja razvojnih projekata iz fondova EU-a u malom i srednjem poduzetništvu, turizmu i poljoprivredi s 	<p><u>Društvene djelatnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Otvorenost tržišta rada EU-a i veće mogućnosti odlaska ljudi iz Grada Labina, osobito mladih i obrazovanih • Progresivno smanjenje standarda javnog sektora

<p>naglasakom na potrebe turističkog tržišta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rast kulturnog, zdravstvenog, sportskog i drugih oblika turizma na svjetskom turističkom tržištu • Poticaji za razvoj izvaninstitucionalnih oblika socijalne skrbi iz državnih programa • Izgrađenost i osposobljenost regionalnih i državnih razvojnih institucija za pripremu i provedbu razvojnih projekata 	<p>(školstvo, zdravstvo, kultura)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nekonzistentne javne politike na području društvenih djelatnosti
<p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Raspoloživost fondova EU-a za izgradnju nove i obnovu kompletne komunalne infrastrukture starogradske jezgre Grada Labina • Zainteresiranost turističkog tržišta za jedinstven doživljaj, industrijsko naslijeđe, biciklizam, adrenalinski sport i dr. • Mogućnosti korištenja fondova EU-a i nacionalnih programa za ulaganja u energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije 	<p><u>Urbano okruženje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Propadanje željezničke i morske prometne infrastrukture i manjak državnih programa za njihov razvoj • Složena zakonska regulativa za realizaciju ulaganja u obnovljive izvore energije • Odlazak mladih obrazovanih ljudi u druge radne sredine (privučeni vanjskim okolnostima)
<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Članstvo u EU-u i povoljna geostrateška i politička klima u ovom dijelu Europe (moćnost privlačenja kapitala) • Korištenje sredstava iz fondova EU-a i nacionalnih programa za poboljšanje konkurentnosti gospodarstva (poticanje razvoja obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, opremljenost poduzetničke i poslovne infrastrukture, jačanje tehnološkog razvoja u poduzećima, širenje raznih oblika udruživanja i umrežavanja, udruge, zadruge, klasteri i sl.) • Korištenje sredstava iz fondova EU-a i nacionalnih programa za valorizaciju napuštene rudarsko-industrijske baštine za potrebe gospodarskog i turističkog rasta i razvoja • Provedba nacionalnih programa za produljivanje turističke sezone i razvoj cjelogodišnjeg turizma • Korištenje sredstava iz fondova EU-a i nacionalnih programa za ruralni razvoj (financiranje programa i projekata u sklopu CLLD Strategije na području LAG-a Istočna Istra, ekološke poljoprivrede i dr.) • Pojednostavljeni administrativni procesi na nacionalnoj razini (e-katastar, e-građevinske dozvole i sl.) 	<p><u>Gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nestabilnost i nepredvidivost porezne politike • Odlazak mladih obrazovanih ljudi u druge sredine (privlačne vanjske okolnosti) • Nedovoljni izvori financiranja • Utjecaj nastavka ekonomske krize na lokalno stanovništvo • Nemogućnost dobivanja potpora za poljoprivrednike koji nisu upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstva

IV. STRATEŠKI OKVIR – VIZIJA I CILJEVI

4.1. Vizija

VIZIJA je „ostvariv san“ koji upućuje na poželjnu razvojnu poziciju Grada Labina u budućnosti. Pri donošenju vizije nije dovoljno samo željeti – uz to treba uvažiti realne razvojne potencijale i mogućnosti. Vizija treba biti ambiciozna, ali i realistična. S druge strane, mašta, san i želje, također su važan kreativni element u stvaranju poticajne vizije.

Razvojna vizija Grada Labina, utvrđena temeljem rasprave i konsenzusa unutar Radne grupe, glasi:

Labin je gospodarsko-turističko središte Istočne Istre,
razvijenog i tehnološki modernog gospodarstva,
pune zaposlenosti,
mjesto gdje su obrazovanje i stjecanje znanja način života,
koje je ugodno i privlačno za život svih naraštaja,
temeljen na tradicijskim vrijednostima, kulturnoj i prirodnoj baštini i održivom razvoju

GRAD PO MJERI ČOVJEKA – USPJEŠAN PRIMJER ODRŽIVOG I URAVNOTEŽENOG RAZVOJA

4.2. Ciljevi

Za realizaciju razvojne vizije utvrđena su četiri cilja u sektorima s najvećim razvojnim potencijalom za ukupni razvoj Grada.

Ciljevi razvoja Grada Labina:

1. CILJ: **POVEĆANJE GOSPODARSKE KONKURENTNOSTI**
2. CILJ: **RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOKA KVALITETA ŽIVOTA**
3. CILJ: **JAČANJE INFRASTRUKTURE, ZAŠTITE OKOLIŠA I ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PROSTOROM I RESURSIMA**
4. CILJ: **JAČANJE LABINSKOG IDENTITETA I NJEGOVE PREPOZNATLJIVOSTI**

Specifični cilj 1. Povećanje gospodarske konkurentnosti

Relevantnost

Važnost ovog specifičnog cilja proizlazi iz posljedica gospodarske krize koja je umanjila gospodarsku snagu Grada. Lokalno tržište rada još se nije potpuno oporavilo od posljedica negativnih gospodarskih kretanja zbog čega je razrađen niz mjera za jačanje gospodarstva Grada i povećanja zapošljivosti lokalne radne snage. Zbog sve snažnije konkurencije na tržištu, koja je osobito naglašena ulaskom RH u EU, potrebno je podržavati lokalne poduzetničke inicijative u pogledu jačanja njihovih financijskih kapaciteta, ulaganja u nove proizvodne procese i širenja poslovanja. U segmentu gospodarstva osobito treba posvetiti pažnju kontinuiranoj podršci razvoju turizma, jednog od ključnih sektora za osnaživanje ukupnog razvoja Grada.

Očekivani načini ostvarenja

Labin će provedbu ovog cilja ostvariti kroz razvojne prioritete usmjerene jačanju uloge poduzetničkih zona u unapređenju razvoja poduzetništva, osnaživanju razvoja turizma, održivom korištenju kulturne i prirodne baštine te pojačanom podrškom postojećim i novim poduzetnicima.

Dosljednost

Jačanje konkurentskih potencijala gospodarstva EU-a predmet je niza strateških dokumenata na razini EU-a, uključujući i krovnu strategiju Europa 2020. te predvodničke inicijative namijenjene njenoj provedbi. Konkurentnost poduzetništva osobito je naglašena u sektorskim strateškim dokumentima kao što su Akcijski plan za razvoj poduzetništva do 2020. godine i The EU Youth Strategy 2010–2018.

U odnosu na relevantne operativne programe usvojene za provedbu i financiranje razvojnih projekata uz potporu fondova EU-a, ovaj cilj osobito podržava realizaciju Tematskog cilja 03 – Pобоljšanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora i sektora ribarstva i akvakulture, te s njim povezane investicijske prioritete i specifične ciljeve.

U odnosu na ciljeve razvoja nacionalnog gospodarstva, ovaj se cilj uklapa u opći cilj i strateške ciljeve Strategije razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013.–2020. Općim ciljem tog strateškog dokumenta pokazuje se važnost rasta konkurentnosti i ravnomjerne razvijenosti malog gospodarstva u Hrvatskoj. Također, cilj podupire ostvarenje ciljeva drugih nacionalnih strateških dokumenata, izravno i neizravno povezanih s razvojem poduzetništva u pojedinim gospodarskim sektorima (npr. Strategija razvoja društvenog poduzetništva 2015.–2020., Strategija pametne specijalizacije Republike Hrvatske (nacrt), Strategija poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014.–2020., Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine itd.).

Usmjerenošću na jačanje konkurentnosti gospodarstva Grada Labina postignuta je komplementarnost s ciljevima gospodarskog razvoja Istarske županije definiranim u Županijskoj razvojnoj strategiji Istarske županije do 2020. godine.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Povećanje gospodarske konkurentnosti	Za posleni u malom i srednjem	Broj	Sposobnost malih i srednjih poduzeća za	3529	2015.	15%	2020.	Godišnje	Grad Labin

	poduzetništvu		širenje poslovanja i za posljavanje lokalnog stanovništva						
--	---------------	--	---	--	--	--	--	--	--

Specifični cilj 2. Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života

Relevantnost

Specifični cilj Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života odabran je kako bi se spriječilo iseljavanje stanovništva i zadržale osobito mlade visokoobrazovane osobe. Za to je potrebno podizati kvalitetu života boljom suradnjom lokalnog stanovništva i relevantnih gradskih institucija, razvojem sporta te racionalnim korištenjem okoliša. Također, bitno je podići kvalitetu obrazovnog sustava što podrazumijeva poboljšanje infrastrukture obrazovnih ustanova te porast broja i kvalitete obrazovnih programa.

Opis načina ostvarenja cilja

Cilj će se ostvariti kroz prioritete usmjerene na jačanje ukupne kvalitete života unapređenje m usluga obrazovnog sustava i zdravstvene zaštite, socijalne skrbi i zdravog življenja. Time će se pri donijeti ostvarenju preduvjeta za dugoročno održivo popravljavanje obrazovne strukture stanovništva, smanjenje nezaposlenosti i iseljavanja, povećanje socijalne uključenosti i poboljšanje zdravstvenog stanja lokalnog stanovništva.

Dosljednost

Visok stupanj kvalitete života krajnji je cilj svih strateških razvojnih dokumenata koje je usvojila Europska unija.

Krovnim strateškim dokumentom Europa 2020. izričito se navodi potreba jačanja socijalne uključenosti na području EU-a kao i važnost suradnje svih relevantnih dionika kako bi se osigurao visok stupanj kvalitete života. Usvojeni su i zasebni strateški dokumenti kojima se osigurava doprinos kvaliteti života putem podizanja kvalitete usluga zdravstvenog sustava (Strategija Health 2020), popravljavanja stanja prirodnog okoliša (Sedmi akcijski program zaštite okoliša) i povećanja socijalne uključenosti (Europska platforma protiv siromaštva i socijalne isključenosti).

Socijalna uključenost definirana je kao zasebna prioritetna os Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.–2020. (Prioritetna os 2 – Socijalno uključivanje), pa ovaj cilj izravan pridonosi ostvarenju investicijskih prioriteta i specifičnih ciljeva koji podržavaju ostvarenje te prioritetne osi. U sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.–2020. cilj je potpuno koherentan s nekoliko prioritetnih osi (06 – Zaštita okoliša i održivost resursa, 10 – Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje i 09 – Socijalno uključivanje i zdravlje).

Na nacionalnoj razini cilj se uklapa u ciljeve nekoliko strateških dokumenata, uključujući Nacionalnu strategiju stvaranja povoljnog okruženja za razvoj civilnog društva 2012.–2016. (nacrt), Nacionalnu strategiju razvoja zdravstva od 2012. do 2020. godine, Strategiju borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj 2014.–2020. i Nacionalnu strategiju razvoja zdravstva do 2020. godine.

Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života građana ujedno slijedi cilj razvoja ljudskih resursa te povećanje kvalitete života stanovnika Istarske županije u sklopu Županijske razvojne strategije Istarske županije za razdoblje do 2020. godine.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života	Visokoobrazovano zaposleno stanovništvo u ukupnom broju zaposlenih	Udio (%)	Zaposlena visokoobrazovana radna snaga na lokalnom tržištu rada	40%	2015.	45%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Specifični cilj 3. Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima

Relevantnost

Odabir ovog specifičnog cilja opravdava dotrajnost infrastrukture zbog čega je neophodno jačati ulaganja u podizanje dostupnosti i razine kvalitete infrastrukturne opremljenosti Grada Labina, obnovu i nadogradnju okolišne infrastrukture i participativno raspolaganje gradskim prostorom. Povećanje učinkovitosti provedbe politike upravljanja razvojem grada zahtijeva kontinuiranu i sustavnu suradnju u sklopu gradske uprave, s ostalim domaćim i inozemnim gradovima i Županijom. Boljom suradnjom na svim razinama povećava se mogućnost primjene dobrih iskustava za poticanje razvoja grada te pokretanje novih razvojnih projekata.

Opis načina ostvarenja cilja

Ostvarenju cilja pridonijet će razvojni prioriteta čijom realizacijom će se utjecati na uspostavljanje visokog standarda komunalne opremljenosti, urbanu obnovu i održiv razvoj ruralnog područja, energetske učinkovite zajednice, povećanje efikasnosti upravljanja razvojem te jačanje kapaciteta civilnog društva za suradnju na tim temama.

Dosljednost

Oživljavanje ruralnih područja dio je sadržaja strategije Europa 2020. s ciljem postizanja teritorijalne kohezije unutar EU-a. Ovim se ciljem potpunosti podržavaju i ciljevi Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.–2020. reformirane Zajedničke poljoprivredne politike EU-a 2014.–2020., a osobito cilj 2. Održivo upravljanje prirodnim resursima ruralnih područja.

U odnosu na nacionalnu razinu, cilj slijedi ciljeve poboljšanja uvjeta života na urbanom i ruralnom prostoru. S obzirom da se ovim ciljem ističe važnost održivog upravljanja prirodnim resursima,

postignuta je i potpuna komplementarnost s ciljevima nacionalne Strategije održivog razvoja (2009.) i Strategije zaštite okoliša (2002.).

Na razini Istarske županije ističe se među postavljenim razvojnim ciljevima u Županijskoj razvojnoj strategiji do 2020. potreba poticanja ravnomjernog održivog razvoja, pa stoga ovaj cilj pridonosi i ostvarenju relevantnih županijskih razvojnih ciljeva.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima	Pokrivenost stanovišta komunalnom infrastrukturom	Udio (%)	Prostorna pokrivenost urbanog područja kanalizacijskom mrežom	95%	2015.	100%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Specifični cilj 4. Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti

Relevantnost

Specifični cilj usmjeren je na očuvanje tradicionalnih vrijednosti i prepoznatljivih sastavnica identiteta Grada Labina radi doprinosa očuvanju istarskog identiteta. Jačanje i povezivanje svih sastavnica identiteta Grada osigurat će njegovu veću turističku prepoznatljivost i oblikovanje jedinstvenog turističkog proizvoda.

Opis načina ostvarenja cilja

Cilj se ostvaruje razradom razvojnih prioriteta usmjerenih na jačanje korištenja materijalne i nematerijalne kulturne baštine i brendiranje ključnih sastavnica identiteta Grada kao jedinstvenog turističkog proizvoda.

Dosljednost

Promocija i uključenost kulturne baštine u razvoj turističkih proizvoda i usluga dio je Prioritetne osi 6, Investicijskog prioriteta 6c (Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine) Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.–2020. Predviđene mjere i prioriteti unutar ovog specifičnog cilja usklađeni su s tom prioritetnom osi i investicijskim prioritetom.

Ciljem se osigurava doprinos nacionalnoj Strategiji razvoja turizma do 2020. godine kojom se uključenost identitetskih i vrijednosnih obilježja u ponudi turističke destinacije navodi kao jedno od ključnih razvojnih načela hrvatskog turizma do 2020. godine.

Županijskom razvojnom strategijom Istarske županije 2014.–2020. godine definiran je cilj usmjeren na jačanje istarskog identiteta, iz čega je vidljiva poveznica ovog specifičnog cilja i županijskih razvojnih ciljeva do 2020. godine.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti	Turistički proizvodi i usluge utemeljeni na sastavnicama lokalnog identiteta	Broj	Uključenost lokalnog identiteta u turističku ponudu Grada	Polazište N=0	2015.	25%	2020.	Godišnje	Grad Labin

V. CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

Ciljevi	Prioriteti	Mjere
1. POVEĆANJE GOSPODARSKE KONKURENTNOSTI	1.1. Poboljšati poduzetničku infrastrukturu	1.1. 1. Privođenje funkciji poduzetničkih zona
		1.1.2. Korištenje gradske imovine za razvoj poduzetništva i gospodarstva
	1.2. Stvoriti izvrsnu poslovnu klimu za razvoj poduzetništva i privlačenje investicija u Gradu Labinu i Labinštini (<i>"Labin - grad prijatelj poduzetnika i investitora"</i>)	1.2.1. Uspostava učinkovite i cjelovite potpore poslovanju sadašnjih i novih poduzetnika
		1.2.2. Povezivanje poduzetnika i obrazovnih institucija
	1.3. Razvijati turizam – poboljšanje kvalitete turističke destinacije Labina - postizanje 4 zvjezdice	1.3.1. Uspostava i primjena standarda za povećanje kvalitete turističke destinacije
		1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma (npr. kulturni turizam)
		2.1. Poboljšati zdravstvene usluge
2.1.2. Unapređivanje preventivnih i drugih zdravstvenih programa za sve dobne skupine		
2.2. Ulagati u obrazovanje i poboljšanje obrazovne strukture stanovnika		2.2.1. Ulaganja u obnovu objekata obrazovne infrastrukture
		2.2.2. Razvoj sustava stipendiranja i podupiranje deficitarnih zanimanja
2.3. Smanjiti nezaposlenost		2.3.1. Razvoj i provedba programa zapošljavanja i samozapošljavanja
2.4. Smanjiti		2.4.1. Razvoj i provedba mjera pronatalitetne politike (npr. kapaciteti predškolskih ustanova,

2. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOKA KVALITETA ŽIVOTA	iseljavanje mladih i obrazovanih	financijski poticaji - subvencije, olakšice,, stambeno zbrinjavanje itd.)
	2.5. Povećati socijalnu uključivost građana	2.5.1. Unapređenje programa za razvoj i uključivanje ranjivih društvenih skupina u zajednicu
		2.5.2. Jačanje institucionalne i izvaninstitucionalne skrbi o starima i nemoćnima
	2.6. Razvijati sport i povećati uključivanje građana u sportske aktivnosti	2.6.1. Proširenje sportskih sadržaja i sportske infrastrukture na području Grada
3. JAČANJE INFRASTRUKTURE, ZAŠTITE OKOLIŠA I ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PROSTOROM I RESURSIMA	3.1. Osigurati visoke ekološke standarde putem komunalne opremljenosti gradskog područja	3.1.1. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture na području Grada (energetske, prometne, vodno-komunalne)
		3.1.2. Povećanje kvalitete sustava za gospodarenje otpadom
		3.1.3. Povećanje pokrivenosti Grada internetskom i telekomunikacijskom infrastrukturom
	3.2. Poboljšati infrastrukturnu opremljenost ruralnih područja	3.2.1. Razvijanje komunalne i društvene infrastrukture ruralnih područja
	3.3. Povećati efikasnost upravljanja održivim razvojem	3.3.1. Jačanje primjene integriranog i participativnog upravljanja razvojem Grada
		3.3.2. Poboljšanje međugradske, međuzupanijske i međunarodne suradnje
	3.4. Valorizirati i održivo upravljati kulturnom baštinom i razvijati infrastrukturu za kulturne potrebe	3.4.1. Jačanje uključenosti materijalne i nematerijalne)kulturne baštine u razvoj Grada
		3.4.2. Ulaganje u saniranje i održavanje objekata kulturne baštine
	3.5. Jačati kapacitete organizacija civilnog društva i civilne zaštite	3.5.1 Jačanje partnerstva civilnog društva, privatnog i javnog sektora u upravljanju razvojem
		3.5.2. Ustrojavanje, osposobljavanje i opremanje postrojbi civilne zaštite

4. JAČANJE LABINSKOG IDENTITETA I NJEGOVE PREPOZNATLJIVOSTI	4.1. Razvijati materijalnu i nematerijalnu vrijednost kulturne baštine	4.1.1. Razvijanje prepoznatljivog identiteta Grada
		4.1.2. Jačanje prepoznatljivosti ključnih sastavnica identiteta Grada
	4.2. Razvijati multikulturalizma	4.2.1. Poticanje interkulturalnog odgoja na svim razinama
		4.2.2. Unapređenje suradnje gradskih tijela s udrugama nacionalnih manjina

Za podršku ostvarenju specifičnih ciljeva ukupno je definirano 16 razvojnih prioriteta razrađenih u 29 mjera. Većina razvojnih prioriteta i mjera definirana je u sklopu ciljeva 2 i 3 – Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života te Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima. Najmanje prioriteta i mjera razvijeno je za ostvarenje cilja 4 – Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti.

5.1. Razvojni prioriteta i mjere

Razvojni prioritet 1.1. Poboľjšati poduzetničku infrastrukturu

Cilj

Cilj je prioriteta podići kvalitetu poduzetničkog okruženja u Gradu Labinu i povećati atraktivnost Grada za poduzetnička ulaganja sadašnjih i novih poduzetnika.

Opravdanje

Uporište za formuliranje ovog prioriteta jest analiza stanja kojom su utvrđene ključne razvojne potrebe i problemi u sektoru poduzetništva te elementi SWOT analize i provedeni intervjui s radnom skupinom i relevantnim lokalnim dionicima. Jačanje poduzetničkog okruženja ključna je pretpostavka za jačanje ukupne konkurentnosti Grada čime se izravno pridonosi ostvarenju specifičnog cilja 1 – Povećanje gospodarske konkurentnosti i ostvarenju postavljene razvojne vizije.

Opis

Cilj razvojnog prioriteta ostvarit će se provedbom projekata i aktivnosti u sklopu dviju mjera kojima će se popraviti infrastrukturna opremljenost i povećati popunjenost poduzetničkih zona te omogućiti korištenje gradske imovine za razvoj poduzetništva i gospodarstva. Također, osigurati će se odgovarajuća infrastruktura za razvoj ribarske djelatnosti (pristupne ceste, iskrcajna mjesta, lukobran, manipulativni prostori i sl.).

Mjera 1.1.1. Privođenje funkciji poduzetničkih zona

Popis indikativnih aktivnosti/programa/projekata:

- Poticanje gradnje poslovnih objekata s povoljnim cijenama komunalnih davanja
- Uređenje prometne i druge infrastrukture u funkciji poduzetničkih zona – poslovne zone Vinež (opremanje infrastrukturom) i poslovna zona Ripenda Verbanci (opremanje infrastrukturom).
- Osiguranje odgovarajuće infrastrukture za razvoj ribarske djelatnosti (pristupne ceste iskrcajnim mjestima, lukobran, manipulativni prostori za skladištenje, preradu, prodaju i dr.)

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Duljina komunalne infrastrukture	Km (%)	Opremljenost poduzetničkih zona mrežom komunalne infrastrukture	30%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 1.1.2. Korištenje gradske imovine za razvoj poduzetništva i gospodarstva

Popis indikativnih aktivnosti/programa/projekata:

- Analiza stanja gradske imovine i mogućnosti njezina korištenja u funkciji razvoja gospodarstva (razvoj poduzetništva, privlačenje investicija i dr.)
- Program korištenja gradske imovine za razvoj gospodarstva (kriteriji, namjena, procedura, praćenje i evaluacija rezultata i učinaka).

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.1.2.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Korištenje gradske imovine za razvoj gospodarstva	% iskorištene imovine	Definirana namjena i iskorištena gradska imovina u svrhu poticanja i razvoja poduzetništva (N=0)	50%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 1.2. Stvoriti izvrsnu poslovnu klimu za razvoj poduzetništva i privlačenje investicija u Gradu Labinu i Labinštini ("Labin – grad prijatelj poduzetnika i investitora")

Cilj

Unaprijediti sustav podrške za snažniji razvoj poduzetničkih aktivnosti

Opravdanje

Zaključci osnovne analize i elementi SWOT matrice upućuju na malo i srednje poduzetništvo kao ključnog nositelja razvoja lokalnog gospodarstva. Istodobno, mali i srednji poduzetnici snažno su pogođeni posljedicama gospodarske krize što se očitalo padom broja poduzetnika, poduzetničkih ulaganja i zaposlenih kod poduzetnika. Prema tome, ovim se prioritetom nastoje ukloniti prepreke koje umanjuju razvojni potencijal lokalnog poduzetništva.

Opis

Dvije su mjere predviđene u sklopu ovog prioriteta kako bi se unaprijedili informacijski servisi za podršku sadašnjim i potencijalnim poduzetnicima, jačao kapacitet gradske uprave za podršku poduzetništvu, poticala usklađenost obrazovnog sustava s potrebama poduzetnika za radnom snagom i povećala iskorištenost gradske imovine u poduzetničke svrhe.

Mjere

Mjera 1.2.1. Uspostaviti učinkovitu i cjelovitu potporu poslovanju sadašnjih i novih poduzetnika

Popis indikativnih aktivnosti i projekata

- Osnivanje i djelovanje Poduzetničke točke u gradskoj upravi (potencijalno radno mjesto/odjel u kojem se umrežuju sve informacije, postupci i procedure, odluke i dr., a u funkciji je Labina - grada prijatelja i investitora).

- Jačanje kapaciteta i kompetencija svih zaposlenih u gradskoj upravi i javnom sektoru (edukacija, stjecanje vještina, odgovornosti i dr.) za usluge poduzetnicima i investitorima
- Certifikat o povoljnoj poslovnoj klimi u Gradu Labinu /Business Friendly Certificate (Proračun)/

Pokazatelji ishoda za mjeru 1.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Edukacija službenika javne gradske uprave o pružanju podrške postojećim i novim poduzetnicima	Broj provedenih edukacija	Učinkovitost pružanja administrativne podrške javne gradske uprave poslovanju sadašnjih i novih poduzetnika	30	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 1.2.2. Povezivanje poduzetnika i obrazovnih institucija

Popis indikativnih aktivnosti/programa/projekata:

- Centar izvrsnosti (razvoj ljudskih potencijala i osposobljavanje za nove poslovne vještine; specijalističke vještine zaposlenika za potrebe velikih i malih poduzeća na području Labina i u širem okruženju)
- Osnivanje i djelovanje lokalnog partnerstva za zapošljavanje (umrežavanje budućih potreba poduzetnika i programa školovanja stručnjaka)

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.2.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Programi školovanja stručnjaka	Broj	Zastupljenost obrazovnih programa razvijenih u suradnji s poduzetnicima i usklađenih s potrebama lokalnih poduzetnika za odgovarajućim stručnim profilima radne snage	40	2020.	Godišnje	Grad Labin
Centar izvrsnosti	Broj	Dostupnost institucija za potporu razvoju poduzetništva	1	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 1.3. Razvoj turizma – Poboljšanje kvalitete turističke destinacije Labina – postizanje 4 zvjezdice

Cilj:

Pridonijeti povećanju turističke atraktivnosti i osnažiti sudjelovanje turizma u ukupnom gospodarstvu Grada.

Opravdanje:

Za područje Grada Labina karakteristično je nedovoljno sudjelovanje turizma u ukupnoj gospodarskoj

strukturi Grada što upućuje na njegove slabo iskorištene i vrednovane turističke potencijala. Ključni problemi koji onemogućuju puno korištenje turističkih potencijala navedeni su u analizi stanja i SWOT analizi. Među ključnim slabostima navode se neusklađenost sadržaja i turističke ponude i zahtjeva turističke potražnje, sezonalnost turizma i neadekvatno upravljanje razvojem turizma. S obzirom na to da turizam ima značajne potencijale za jačanje konkurentnosti ukupnog gospodarstva Grada, prioritet je u izravnoj vezi s ostvarenjem specifičnog cilja 1 – Povećanje gospodarske konkurentnosti.

Opis:

U sklopu razvojnog prioriteta razrađene su dvije komplementarne mjere u okviru kojih će se provoditi razvojni projekti i aktivnosti kojima će se sinergijski djelovati na ostvarenje prioriteta. Mjere su usmjerene na jačanje turističke i prometne infrastrukture s ciljem ustavljanja visokih standarda i jačanja kvalitete turističke destinacije, produljenja turističke sezone i razvoja selektivnih oblika turizma (npr. kulturni turizam).

Mjere:

Mjera 1.3.1. Uspostava i primjena standarda za povećanje kvalitete turističke destinacije

Popis indikativnih aktivnosti/programa/projekata:

- Uspostava i primjena standarda za korištenje javnih prostora
- Uspostava i primjena standarda za povećanje kvalitete turističkih usluga (ugostiteljstvo, smještaj, ostale usluge)
- Projekt cjelovitog definiranja ponude i prepoznatljivost destinacije „Rabac – Stari Grad (izgraditi i garantirati gostima tu prepoznatljivost kroz kvalitetu i programe
- Kompletiranje i inoviranje turističke signalizacije i zahtjevi prema Bina Istra i Hrvatskim cestama za postavu prometnih znakova „Labin-Rabac“ na više točki od zapadne obale prema Labinu i Rapcu
- Povećanje otvorenosti i gostoljubivosti turističke destinacije (informiranje, edukacija lokalnog stanovništva, vrednovanje i ocjenjivanje, ankete, nagrade i dr.)
- Oživljavanje Starog Labina većim dotokom turista iz Rapca u Stari Grad i politikom naseljavanja Starog Grada. (Svaki prostor u prizemlju svake ulice Starog Grada bio bi u funkciji gospodarske aktivnosti i turizma ili stanovanja. To bi snažno utjecalo na podizanje i kategorizaciju destinacije.)
- Projekt “Zelena javna nabava“

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.1.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Turistički i stambeni prostori u Starom gradu	% u odnosu na 2015.	Intenzitet turističkih aktivnosti i naseljenosti Starog grada	10%	2020.	Godišnje	Grad Labin
Turistička signalizacija	% pokrivenosti područja	Rasprostranjenost znakova turističke signalizacije	90%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma (npr. kulturni, sportski i kongresni turizam)

Popis indikativnih aktivnosti/programa/projekata:

- Podzemni grad – prenamjena rudarske baštine (KOVA) – priprema dokumentacije i izgradnja (u tijeku je izrada dokumentacije za rekonstrukciju, sanaciju i prenamjenu prostora u kulturno-turističko-gospodarske namjene)
- Labin Art Republika – revizija i inoviranje projekta, izrada i provedba programa
- Plan upravljanja i razvoja parka skulptura u Dubrovi
- Umjetnici za Grad – projekt korištenja potencijala likovnih ateljea za kulturni turizam (posjeti, sudjelovanje publike, edukacija, događaji)
- Provedba kulturne strategije Grada Labina
- Projekt revitalizacije Starog grada (koncept, namjena, imovinska pitanja, naseljavanje, aktivnosti, ulaganja i dr.)
- Kulturne manifestacije Udruge ATRIUM na temu urbanizma i arhitekture uže zone Podlabina B
- Kreiranje turističkih itinerera na temu racionalističke arhitekture Podlabina .
- Razvijati i provoditi programe poticanja sportskog i kongresnog turizma

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.2.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Projekti kulturnog, kongresnog i sportskog turizma		Intenzitet razvoja selektivnih oblika turizma	40	2020.	Godišnje	Grad Labin
Manifestacije i događaji vezani za kulturni turizam	Broj manifestacija	Razvijenost sadržaja i ponude kulturnog turizma	30	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 2.1. Poboljšanje zdravstvenih usluga

Cilj:

Pridonijeti povećanju ukupne kvalitete života na području Grada Labina.

Opravdanje:

Kvalitetu života na području Grada Labina donekle umanjuju nedostaci u sustavu javne zdravstvene zaštite. Ustanove za zdravstvenu zaštitu susreću se sa manjkom određenog stručnog kadra i potrebom obnavljanja i modernizacijom određene opreme i prostora. Ti su problemi utvrđeni tijekom procesa izrade analize stanja te izloženi na radionicama i u intervjuima provedenim s relevantnim lokalnim dionicima. Podizanjem kvalitete pružanja zdravstvene zaštite ostvarit će se pretpostavke za povećanje kvalitete života na području Grada i pridonijeti realizaciji specifičnog cilja 2 – Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života.

Opis:

Podrška ostvarenju cilja prioriteta ostvarit će se provedbom dviju mjera. Mjere sadrže aktivnosti i projekte usmjerene na poticanje deinstitucionalizacije sustava zdravstvene i socijalne zaštite, razvoj preventivnih programa i jačanje javne svijesti o zdravom životu.

Mjere:

Mjera 2.1.1. Jačanje kvalitete pružanja zdravstvenih usluga

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Obnavljanje i modernizacija (digitalizacija) opreme za radiološku dijagnostiku u Ispostavi „Dr. Lino Peršić“ Labin Istarskih domova zdravlja
- Edukacija i osposobljavanje za poslove njegovatelja/negovateljice starijih i nemoćnih osoba i dadilja

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.1.1.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ulaganja u novu opremu u ustanovama zdravstvene zaštite	Porast % u odnosu na 2015.	Vrijednost ulaganja u modernizaciju ustanova zdravstvene zaštite	25%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 2.1.2. Unapređivanje preventivnih i drugih zdravstvenih programa za sve dobne skupine

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Preventivni zdravstveni programi – Kvalitetna prehrana djece i mladih, Program zaštite zubi, Program reproduktivnog zdravlja, Prevencija raka dojke, Prevencija kardiovaskularnih bolesti
- Prevencija svih oblika ovisnosti
- Pokretanje sportske ambulante u sklopu nove sportske dvorane

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.1.2.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Preventivni zdravstveni programi	Broj	Pokrenute inicijative za prevenciju bolesti i podizanje svijesti o zdravom životu	10	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 2.2. Ulaganje u obrazovanje i poboljšanje obrazovne strukture stanovnika

Cilj:

Povećati kvalitetu usluga i opremljenosti obrazovnih ustanova

Opravdanje

Razvojni prioritet identificiran je temeljem uočenih problema i potreba u sklopu procesa izrade analize stanja i razgovora provedenih s relevantnim lokalnim dionicima iz sektora obrazovanja. Ključni problemi koji karakteriziraju sektor obrazovanja na području Grada Labina uključuju nedostatne materijalne i određene ljudske kapacitete obrazovnih ustanova zbog čega je ograničena kvaliteta usluga koje pružaju.

Opis

Prioritet će se operacionalizirati provedbom dvije mjere. Aktivnosti i projekti u okviru definiranih mjera usmjereni su na infrastrukturna ulaganja u objektima obrazovnih ustanova, poboljšanje kvalitete formalnih i neformalnih obrazovnih programa, financijsku podršku korisnicima usluga obrazovnih institucija i snažnije povezivanje obrazovnog sektora s potrebama lokalnog tržišta rada.

Mjere:

Mjera 2.2.1. Ulaganja u obnovu objekata obrazovne infrastrukture

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Rekonstrukcija zgrade gradskog kina radi stvaranja prostornih uvjeta za rad Osnovne umjetničke škole Matka Brajše Rašana
- Kino Labin
- Izgradnja dječjeg vrtića u naselju Vinež
- Energetska obnova i rekonstrukcija zgrade centralnog vrtića u naselju Kature
- Energetska obnova zgrade „starog“ dijela „Jaslica“ u naselju Kature Labin
- Energetska obnova i konstruktivna sanacija zgrade O.Š. „Ivo Lola Ribar“ područna škola „Kature“
- Energetska obnova i rekonstrukcija krova zgrade Centra „Liče Faraguna“ – ustanove koja se bavi odgojem i obrazovanjem djece s poteškoćama u razvoju
- Poboljšanje uvjeta umjetničkog obrazovanja - osiguranje adekvatnih prostornih i materijalnih uvjeta za programe umjetničkog (glazbenog i plesnog) obrazovanja
- Stvaranje programa umjetničkih škola za djecu i odrasle.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.1.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Sanirane fasade obrazovnih ustanova	Površina obnovljenih fasada (m ²)	Poboljšanje uvjeta poslovanja obrazovnih ustanova	50%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 2.2.2. Razvoj sustava stipendiranja i potpora deficitarnim zanimanjima

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Projekt stipendiranja i potpora deficitarnim zanimanjima i studijima
- Proširenje programa cjeloživotnog učenja
- Projekt suradnje i partnerstva srednjih škola s privatnim sektorom
- Osiguranje pomoćnika u nastavi

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.2.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Iznos stipendija za učenike koji pohađaju obrazovne programe za deficitarna zanimanja	Vrijednost (kn)	Financijska podrška učenicima za školovanje u zanimanjima deficitarnim na lokalnom tržištu rada	10% rast	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 2.3. Smanjenje nezaposlenosti

Cilj

Povećati zapošljivost lokalne radne snage

Opravdanje

Analiza tržišta rada na području Grada Labina pokazuje da je prosječna stopa nezaposlenosti 10,7% . Uz žene i starije od 50 godina, mladi do 29 godina identificirani kao posebno ranjiva društvena skupina na lokalnom tržištu rada. Nezaposlenost mladih upućuje na nedovoljne aktivne mjere zapošljavanja kojima bi se osnažila njihova konkurentnost na lokalnom tržištu rada i spriječilo iseljavanje.

Opis

Za doprinos ostvarenju prioriteta definirane su mjere kojima će se djelovati na jačanje zapošljavanja mladih i poticanje samozapošljavanja lokalne radne snage putem poduzetništva.

Mjere:

Mjera 2.3.1. Razvijati i provoditi programe zapošljavanja i samozapošljavanja

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Projekt poticaja i zapošljavanja mladih na području Grada Labina
- Edukacije osposobljavanja za samozapošljavanje (mikro i malo i srednje poduzetništvo, društveno poduzetništvo)

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.3.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Poticaji za zapošljavanje mladih	Vrijednost (kn) i porast %	Ulaganja u jačanje zapošljivosti mladih osoba na lokalnom tržištu rada	20%	2020.	Godišnje	Grad Labin
Edukativni programi namijenjeni samozapošljavanju putem poduzetništva	Broj	Dostupnost edukativnih programa oblikovanih za poticanje nezaposlenog stanovništva na pokretanje vlastitih poduzetničkih inicijativa	15	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 2.4. Smanjivanje iseljavanja mladih i obrazovanih

Cilj

Pridonijeti poboljšanju demografske slike i obrazovne strukture stanovništva Grada Labina

Opravdanje

Grad Labin bilježi pad broja stanovnika od 6,31% između dva posljednja popisa stanovništva (2011./2001.). Obrazovna je struktura stanovništva Grada iznad prosjeka Istarske županije. Među ključnim problemima i potrebama uočenim u analizi demografskih značajki grada ističe se odlazak

mlade visokoobrazovane snage što zahtijeva razradu i primjenu mjera za sprečavanje odljeva stanovništva.

Opis

Prioritet će se operacionalizirati putem provedbe mjere putem koje će se provesti aktivnosti i projekti namijenjeni jačanju kvalitete života mladih obitelji na području Grada i zadržavanju mladog stanovništva.

Mjere:

Mjera 2.4.1. Razviti i provoditi mjere pronatalitetne politike

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Izgradnja infrastrukture u zoni Kature za zgradu POS-a (radovi)
- Povećanje kapaciteta za smještaj djece u jaslice i vrtić
- Financijske olakšice i poticaji za mlade obitelji

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.4.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Stanovi namijenjeni mladim obiteljima	%	Provedba mjera za porast broja riješenih stambenih pitanja mladih obitelji	30%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 2.5. Povećanje socijalne uključenosti građana

Cilj

Poticati aktivnu ulogu građana u društvu i jednake mogućnosti za sve društvene skupine

Opravdanje

Na području Grada Labina uspostavljeni su oblici podrške i brige za ranjive i osjetljive društvene skupine (npr. stare i nemoćne osobe, osobe s posebnim potrebama). Kvalitetu brige za te društvene skupine ograničavaju nedostatni kapaciteti ustanova socijalne skrbi (npr. Doma za starije i nemoćne, Centra za socijalnu skrb) te neprilagođenost pristupa pojedinim ustanovama/institucijama za osobe s invaliditetom. Pojedine društvene skupine izložene su riziku od siromaštva zbog čega je potrebno jačati socijalnu uključenost na području Grada.

Opis

U okviru ovog prioriteta osmišljene su dvije ključne mjere koje obuhvaćaju aktivnosti i projekte koji će se provoditi radi poboljšanja društvene uključenosti ranjivih skupina u zajednicu te kvalitetne brige za stare i nemoćne. U konačnici će ostvarenje tog prioriteta pridonijeti popravljaju životnih uvjeta stanovnika grada.

Mjere:

Mjera 2.5.1. Unapređenje programa za razvoj i uključivanje ranjivih društvenih skupina u zajednicu

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Labin Zdravi grad
- Gradsko vijeće mladih Grada Labina
- Grad prijatelj djece
- Program Lokalni volonterski centar Labin
- Politička participacija mladih i informiranje mladih

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.5.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Informativne kampanje namijenjene jačanju uključenosti mladih u društveni i politički život	Broj	Dostupnost informacija mladim osobama o mogućnostima uključivanja u društveni i politički život grada	40	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 2.5.2. Jačanje institucionalne i vaninstitucionalne skrbi o starima i nemoćnima

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Dom za starije osobe u Labinu
Poduzeti sve potrebne mjere radi ishođenja građevinske dozvole i donošenja Odluke o načinu financiranja izgradnje doma u skladu sa izrađenom i investicijskom studijom i studijom i izvodivosti
- Dom starijih Raša
- Dnevni centar Marcilnica
- Centar +65
- Klubovi umirovljenika

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.5.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Smještajni kapaciteti Doma za starije i nemoćne osobe u Labinu	Porast %	Raspoloživost kapaciteta ustanova za brigu o starima i nemoćnima na području Grada Labina	20%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 2.6. Razvoj sporta i veće uključivanje građana u sportske aktivnosti

Cilj

Pridonijeti jačanju svijesti građana o zdravom i aktivnom životu te poboljšati zdravlje i zadovoljstvo građana.

Opravdanje

Rekreativno bavljenje sportom na području Grada Labina mora biti u još većoj mjeri zastupljeno zbog važnosti sporta u očuvanju zdravlja i prevenciji bolesti. Postojeće sportske dvorane nemaju dovoljne prostorne kapacitete i svu potrebnu opremu. Djeca i mladi nisu u dovoljnoj mjeri uključeni u sportske aktivnosti, između ostalog zbog nedostatka kvalificiranog osoblja koje bi ih potaknulo na bavljenje sportom.

Opis

Podršku ostvarenju prioriteta daje mjera koja je preduvjet za sve daljnje aktivnosti na jačanju opredijeljenosti za sport stanovnika Labina. Očekuju se infrastrukturna ulaganja u sportske objekte, čime će se ostvariti preduvjeti za poticanje uključivanja svih građana, posebice mladih i djece, u sportske aktivnosti.

Mjere:

Mjera 2.6.1. Proširiti sportske sadržaje i sportsku infrastrukturu na području Grada

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Rekonstrukcija i dogradnja sportske dvorane s pomoćnom dvoranom i pratećim sadržajima
- Rekonstrukcija atletske staze s odvodnjom i drenažom unutar gradskog stadiona NK Rudar Labin
- Izrada i provedba programa aktivnog života i svijesti o važnosti sporta za sve društvene i dobne skupine (npr. starije, djecu, mlade, rekreativce, osobe s posebnim potrebama i dr.)
- Izgradnja malonogometnog igrališta sa umjetnom travom
- Cjelovita rekonstrukcija gradskog nogometnog stadiona NK Rudar Labin i nogometnog stadiona NK Iskra Vinež
- Izgradnja boćarske dvorane
- Izgradnja i uređenje biciklističkih staza
- Uređenje gradskih igrališta

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.6.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Rekonstruirani sportski objekti	% rekonstruiranih objekata	Dostupnost uređenih i kvalitetno opremljenih sportskih objekata	70%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 3.1. Osigurati visoke ekološke standarde kroz komunalnu opremljenost gradskog područja

Cilj

Osigurati visok stupanj kvalitete života poboljšanjem javne infrastrukture, očuvanim okolišem i podizanjem ekološke svijesti građana

Opravdanje

Potrebe za ovim razvojnim prioritetom pokazane su analizom stanja kojom je utvrđen niz problema vezanih za javnu infrastrukturu Grada Labina. U području gospodarenja otpadom ustanovljen je problem nedovršene sanacije odlagališta otpada i niska svijest o racionalnom postupanju s otpadom.

Potreba rekonstrukcije cjevovoda i sustava za odvodnju otpadnih i oborinskih voda postoji zbog značajnih gubitaka u procesu distribucije i rizika zastarjele vodno-komunalne infrastrukture za javno zdravlje i okoliš. Opterećenost cestovnih prometnica, osobito u ljetnim mjesecima, zahtijeva ulaganja u rekonstrukciju i proširenje. Osobito je loše stanje nerazvrstanih prometnica, koje zaostaju kvalitetom za ostalim prometnicama. Rekonstrukcija dalekovoda i povećanje udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije prioritetne su potrebe u sektoru energetike.

Opis

U sklopu prioriteta postavljene su tri mjere kojima će se djelovati na povećanje učinkovitosti javne infrastrukture – podizanje kvalitete cestovnih prometnica, vodoopskrbe, odvodnje, sustava za gospodarenje otpadom, telekomunikacijske mreže i energetske obnove javnih zgrada i ostalih objekata.

Mjere:

3.1.1. Unaprijediti kvalitetu komunalne infrastrukture na području Grada (energetske, prometne, vodno-komunalne)

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Vodoopskrbni objekti (vodosprema 4000m³, izgradnja vodoopskrbne mreže u visokim zonama Labina i nastavak rekonstrukcije postojeće mreže)
- Sustav odvodnje Grada Labina
- Izgradnja prometne infrastrukture
- Priprema i provedba projekta energetske učinkovitosti
- Izrada plana održive mobilnosti u gradu Labinu i pokretanje projekta urbane mobilnosti koje proizlaze iz plana
- Uređenje nerazvrstanih cesta (npr. ceste Rabac-Gornji Rabac-Labin)
- Izrada projektne dokumentacije za izgradnju pješačko biciklističke staze Rabac-Duga Luka
- Izraditi projektnu dokumentaciju za izgradnju centra Rabac i pratećih sadržaja za prihvat brodova u Luci (npr. lukobran, komercijalni vezovi, punionica goriva za brodove i dr.)

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Mreža javne vodoopskrbe	Duljina (km)	Pokrivenost urbanog područja sustavom javne vodoopskrbe	100%	2020.	Godišnje	Grad Labin
Pješačko-biciklističke staze	Duljina (km)	Raspoloživost pješačko biciklističkih staza na urbanom području	20%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 3.1.2. Povećati kvalitetu sustava za gospodarenje otpadom

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Izgradnja sortirnice na odlagalištu komunalnog otpada „Cere“
- Izgradnja kompostane na odlagalištu „Cere“
- Izgradnja građevinskog odlagališta na području Grada Labina

- Sustav odvojenog prikupljanja otpada
- Edukacija građana o cirkularnoj ekonomiji

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Postotak odvojenog prikupljanja komunalnog otpada	%	Sustav gospodarenja otpadom temelji se na smanjenju odlaganja na odlagalište i uspostavljanju sustava cirkularne ekonomije	40%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 3.1.3. Proširiti pokrivenost Grada internetskom i telekomunikacijskom infrastrukturom

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Izrada ICT gradske infrastrukture grada Labina

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.3.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Kućanstva s pristupom širokopoljnom internetu	Udio (%)	Dostupnost širokopoljnog interneta za kućanstva na području Grada Labina	100%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 3.2. Unaprijediti infrastrukturnu opremljenost ruralnih područja

Cilj

Pridonijeti očuvanju posebnih obilježja urbanih i ruralnih područja

Opravdanje

Iz provedene analize stanja i izrađene SWOT matrice proizlazi da je jedan od uočenih razvojnih problema za područje Grada Labina zanemarenost obnove i uređenja grada te zastupljenost praznih i neiskorištenih prostora u gradskoj jezgri te uz to nedovoljna razvojna iskorištenost rubnih ruralnih dijelova grada. Iskazana je potreba cjelovite rekonstrukcije pojedinih objekata društvene infrastrukture (npr. kino u sklopu Kulturno obrazovnog centra) te veće posvećenosti očuvanju nematerijalne kulturne baštine i njegovanju običaja.

Opis

Za ostvarenje prioriteta definirane su tri mjere u okviru kojih će se provesti aktivnosti i projekti podizanja kvalitete društvene infrastrukture, jačanja urbane obnove te očuvanja tradicionalnih obilježja ruralnih područja.

Mjere:

Mjera 3.2.1. Razvijati komunalnu i društvenu infrastrukturu ruralnih područja

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Rekonstrukcija Doma kulture Riko Milevoj Vinež
- Studija urbanog razvoja centralnog naselja Labin sa smjernicama za njegovu urbanu obnovu i interpolaciju novih zona širenja grada
- Studija valorizacije ruralnih struktura na području Grada Labina sa smjernicama za njihovu obnovu u skladu s održivim razvojem
- Osmisliti i održivo koristiti park skulptura Dubrova

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ulaganja u urbanu obnovu	Vrijednost (kn)	Modernizacija i obnova urbanog područja	20% rast	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 3.3. Povećanje efikasnosti upravljanja održivim razvojem

Cilj

Unaprijediti upravljanje razvojem urbanog područja Grada Labina

Opravdanje

Upravljački model razvoja Grada Labina odlikuje se nedostatkom utvrđenih strateških razvojnih prioriteta što otežava učinkovitost upravljanja Gradom i alociranje sredstava u realizaciju ključnih razvojnih projekata. Unutar gradske strukture prisutni su nedostatni kapaciteti za provedbu razvojnih projekata. U SWOT analizi su kao slabosti, između ostalog, utvrđeni loša međusektorska suradnja u provedbi razvojnih projekata i nedostatak promidžbe razvojnih potencijala Grada.

Opis

Ovaj prioritet ostvarit će se putem dviju temeljnih razvojnih mjere kroz koje će se provoditi projekti, aktivnosti i programi za poticanje sustavnog i planskog pristupa u upravljanju razvojem Grada, povećanje kapaciteta i učinkovitosti rada gradske uprave te jačanje unutar gradske i međugradske suradnje.

Mjere:

Mjera 3.3.1. Jačati primjenu integriranog i participativnog upravljanja razvojem Grada

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Prostorni plan uređenja Grada Labina – izmjene i dopune
- Urbanistički plan uređenja naselja Rabac
- Urbanistički plan uređenja naselja Vinež – izmjene i dopune
- Urbanistički plan uređenja naselja Kapelica – izmjene i dopune
- Detaljni plan uređenja Poslovne zone Vinež – II. faza – izmjene i dopune
- Izrada dokumenata prostornog uređenja sukladno obvezama iz Zakona o prostornom uređenju i Prostornog plana uređenja Grada Labina
- Jačanje participativnog upravljanja Gradom

- Jačanje znanja i vještina upravljanja
- Izrada Lokalnog ekološkog plana

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.3.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Izmijenjena i dopunjena prostornoplanska i urbanistička dokumentacija	% obavljenog posla	Usklađenost urbanističkih planova s načelima održivog upravljanja urbanim područjem	100%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 3.3.2. Poboljšanje međugradske, međužupanijske i međunarodne suradnje

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Suradnja sa sličnim gradovima u razmjeni znanja i iskustava
- Jačanje participativnog upravljanja putem suradnje
- Priprema i provedba zajedničkih EU i drugih projekata

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.3.2.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Broj zajedničkih projekata	Broj	Opis	25	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 3.4. Valorizacija i održivo upravljanje kulturnom baštinom te razvoj infrastrukture za kulturne potrebe

Cilj

Održivo koristiti prirodnu i kulturnu baštinu u funkciji razvoja turizma i ukupnog gospodarstva Grada

Opravdanje

Analiza stanja, razgovori s ključnim dionicima i SWOT analiza upućuju na pomanjkanje raznovrsnosti turističke ponude Grada Labina što je u velikoj mjeri posljedica neodgovarajuće valorizacije i slabe uključenosti prirodne i kulturne baštine u turističku ponudu Grada. Diverzifikacija turističke ponude i rast turističke atraktivnosti Labina i okolnih područja jedan su od ključnih prioriteta u jačanju zastupljenosti turizma u ukupnoj gospodarskoj strukturi Grada.

Opis

Za podršku ostvarenju razvojnog prioriteta identificirane su četiri mjere usmjerene na očuvanje i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine, integraciju kulturne i prirodne baštine u turističku ponudu i gospodarstvo Grada te praćenje i nadzor nad korištenjem prirodnih i kulturnih bogatstva.

Mjere:

Mjera 3.4.1. O snažiti uključenost kulturne baštine u razvoj Grada (materijalne i nematerijalne)

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Infrastruktura u starogradskoj jezgri i popločenje parternih površina
- Rekonstrukcija i obnova palače Franković-Vlačić u kojoj je smještena zbirka Matije Vlačića Ilirika

Pokazatelj ishoda za Mjeru 3.4.1.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ulaganja u obnovu palače Franković-Mačić	Vrijednost (kn) Ostvareno izvršenje (%)	Očuvanaost objekata kulturne baštine	100%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Mjera 3.4.2. Ulagati u saniranje i održavanje objekata kulturne baštine

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Rekonstrukcija i sanacija rudarskih kupatila, topleveze i šohta u sklopu rudarskog kompleksa Pijacal
- Sanacija crkve svetog Kuzme i Damjana – konzervatorsko-restauratorski radovi
- Projekt obnove Kule (Torre Littoria) kao novog info centra Udruge ATRIUM sa izložbenim i drugim pratećim sadržajima

Pokazatelj ishoda za Mjeru 3.4.2.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ulaganja u sanaciju objekata kulturne baštine	Vrijednost (kn) i udio uređenih objekata (%)	Očuvanaost objekata kulturne baštine	15%	2020.	Godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 3.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilne zaštite

Cilj

Povećati uključenost civilnog društva u donošenju odluka od značaja za razvoj i upravljanje Gradom

Opravdanje

Organizacije civilnog društva suočavaju se sa slabim kapacitetima (prostor, oprema, ljudi) što ograničava njihovo djelovanje i uključenost u proces donošenja odluka. Jedan od ključnih prioriteta u jačanju upravljanja Gradom jest povećati demokratičnost donošenja odluka pravodobnim uključivanjem organizacija civilnoga društva u upravljanje razvojem Grada.

Opis

Prioritet će se realizirati putem mjere usmjerene na unapređenje suradnje civilnog, privatnog i javnog sektora.

Mjere:

Mjera 3.5.1. Jačanje partnerstva civilnog društva, privatnog i javnog sektora u upravljanju razvojem

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Umrežavanje civilnog društva za jačanje kapaciteta udruga sa sličnim djelovanjem i koristi za društvo
- Društveno-kulturni centar (udruge kreatori sadržaja, zajedničko upravljanje nekretninom)
- Zgrada Društvenog poduzetništva (prenamjena učeničkog doma u hostel s dodatnim sadržajima)
- Zajedničke akcije civilnog društva, javnog i privatnog sektora za dobrobit Grada Labina
- Jačanje sustava volontiranja

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.5.1.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Podrška organizacijama civilnog društva iz proračuna Grada	Porast %	Uključenost organizacija civilnog društva u donošenje javnih odluka	15% u odnosu na 2015.	2020.	Godišnje	Grad Labina

Mjera 3.5.2. Ustrojavanje, osposobljavanje i opremanje postrojbi civilne zaštite

Popis indikativnih aktivnosti, programa i projekata:

- Analiza potreba sustava civilne zaštite
- Opremanje postrojbi (objekti i oprema)
- Povezivanje i umrežavanje unutar sustava
- Jačanje znanja i vještina pripadnika sustava za reagiranje na dobrobit građana

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.5.2.

Definicija	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Uspostavljenje jedinice civilne zaštite	Broj	Utjecaj na sigurnost građana	5	2020.	godišnje	Grad Labina

Strateški cilj 4. Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti

Razvojni prioritet 4.1. Razvoj materijalne i nematerijalne vrijednosti kulturne baštine

Cilj

Cilj je prioriteta osigurati kontinuiran i uspješan razvoj materijalne vrijednosti kulturne baštine na području Grada Labina i tako pridonijeti jačanju, očuvanju i razvoju labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti.

Opravdanje

Uporište za određivanje ovog prioriteta daje analiza stanja kojom su utvrđene ključne razvojne potrebe i problemi vezani za materijalne vrijednosti kulturne baštine kao i nalazi SWOT analize. Razvoj materijalne vrijednosti kulturne baštine na području Grada Labina osigurava ostvarenje specifičnog cilja 1 – Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti.

Opis

Cilj razvojnog prioriteta ostvarit će se provedbom projekata i aktivnosti jačanja labinskog identiteta prvenstveno valorizacijom i održivim korištenjem kulturne baštine, podizanjem svijesti o važnosti kulturne baštine, poticanjem umjetničkog i dizajnerskog pristupa očuvanju, stvaranjem i širenjem javnih prostora, trgova, šetnica i ostalih zona u gradu, stvaranjem vizualnog identiteta Grada, poticanjem privatnom sektoru za ulaganje u održivo korištenje kulturne baštine, uspostavljanjem sustava praćenja ugroženosti kulturne baštine i uključivanjem zajednice u osmišljavanje projekata prenamjene kulturne baštine.

Mjere

Mjera 4.1.1. Razvijati prepoznatljiv identitet grada

Popis indikativnih aktivnosti/programa/projekata:

- valorizacija i održivo korištenje kulturne i prirodne baštine;
- stvaranje umjetničkog i dizajnerskog pristupa očuvanju, stvaranju i širenju javnih prostora, trgova, šetnica i ostalih zona u Gradu;
- stvaranje vizualnog identiteta Grada;
- uključivanje zajednice u osmišljavanje projekata prenamjene kulturne baštine

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.1.1.

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Definiran identitet Grada	%	Izgrađen identitet Grada	100%	2020.	godišnje	Grad Labin
Broj projekata prenamijenjene kulturne baštine	Broj	Aktivni projekti temeljem kulturne baštine u Gradu	5	2020.	godišnje	Grad Labin

Razvojni prioritet 4.2. Razvoj multikulturalizma

Cilj

Cilj prioriteta je dalje uspješno razvijati multikulturalizam i vrijednosti koje donosi društvenoj zajednici na području Grada Labina.

Opravdanje

Ovaj prioritet zasniva se na rezultatima analize stanja i SWOT analize koji su pokazali važnost i vrijednost multikulturalizma u dosadašnjem sveukupnom razvoju Grada Labina, ali i potrebe u budućem razvoju. Nastavak dosadašnjih i pokretanje novih aktivnosti za osnaživanje multikulturalizma izravno pridonosi ostvarenju specifičnog cilja 1 – Jačanje Labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti u ostvarenju razvojne vizije Grada Labina.

Opis

Cilj razvojnog prioriteta ostvarit će se provedbom projekata i aktivnosti u okviru dviju mjera kojima će se osnažiti poticanje interkulturalnog odgoja na svim razinama i unaprijediti rad i institucija i udruga nacionalnih manjina.

Mjere

Mjera 4.2.1. Poticanje interkulturalnog odgoja na svim razinama

Popis indikativnih aktivnosti/programa/projekata

- Osnivanje i djelovanje dječjeg vrtića za djecu talijanske manjine (Talijanski vrtić)
- Unapređenje suradnje gradskih tijela s udrugama nacionalnih manjina
- Osiguravanje potrebnog prostora za okupljanje i rad talijanske manjine
- Njegovanje obilježja i kulture talijanske manjine
- Manifestacije i obilježavanja datuma važnih za talijansku manjinu

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.2.1.

Definicija (1)	Pokazatelj ishoda		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja (6)	Izvor (7)
	Jedinica (2)	Opis (3)	Vrijednost (4)	Godina (5)		
Talijanski dječji vrtić	Broj	Osiguravanje uvjeta za predškolski odgoj djece talijanske manjine	1	2020.	Godišnje	Grad Labin
Manifestacije i događanja	Broj	Obilježavanje datuma važnih za talijansku manjinu	5	2020.	Godišnje	Grad Labin

VI. PROVEDBA

Provedba Strategije razvoja Grada Labina osigurat će se sustavnim planiranjem financijskih sredstava za provedbu svake pojedine mjere u okviru strateškog okvira za razvoj Grada do 2020. godine. U tu svrhu izrađen je Akcijski plan kao alat koji daje uvid u alokaciju sredstava i projekciju izvora financiranja kojima će se osigurati realizacija Strategije do 2018. godine te su u širem strateškom okviru do 2020. godine definirani ključni razvojni projekti.

6.1. Financijski okvir za provedbu Strategije

Financijski okvir predstavlja sažeti prikaz Akcijskog plana. Iz financijskog okvira vidljiva je raspodjela financijskih sredstava prema definiranim prioritetima i ciljevima Strategije razvoja Grada Labina u razdoblju do 2018. godine.

Ukupna procijenjena financijska sredstva za realizaciju Strategije razvoja Grada Labina do 2018. godine iznose 563.639.848,00 kuna i dijelom se odnose na sredstva lokalnog gradskog proračuna. U razdoblju do 2018. godine najviše financijskih sredstava bit će alocirano za realizaciju cilja 3 – Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima. Za provedbu prioriteta, mjera i projekata u okviru tog cilja predviđeno je izdvajanje 465.518.000,00 kuna. Za ostvarenje cilja 1 – Povećanje gospodarske konkurentnosti planirano je okvirno ulaganje od 50.110.000,00 kn, a za ostvarenje cilja 2 – Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života oko 48.011.848,00 kn. Cilj 4 - Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti i predloženi prioriteti i mjere ostvariti će se realizacijom projekata predviđenih u okviru mjera kojima se ostvaruju ciljevi 1., 2. i 3. Strategije razvoja Grada Labina 2016.-2020.

	Ciljevi i prioriteti	Procjena potrebnih sredstava u trogodišnjem razdoblju* 2016.–2018.
1.	<i>Povećati gospodarsku konkurentnost</i>	50.110.000,00
1.1.	<i>Poboljšati poduzetničku infrastrukturu</i>	5.000.000,00
1.2.	<i>Stvoriti izvrsnu poslovnu klimu za razvoj poduzetništva i privlačenje investicija u Gradu Labinu i Labinštini (Labin – grad prijatelj poduzetnika i investitora)</i>	38.250.000,00
1.3.	<i>Razvoj turizma – poboljšati kvalitetu turističke destinacije Labina - postizanje 4 zvjezdice</i>	6.860.000,00
2.	<i>Razvijati ljudske resurse i postići visoku kvalitetu života</i>	48.011.848,00
2.1.	<i>Poboljšanje zdravstvenih usluga</i>	800.000,00
2.2.	<i>Ulaganje u obrazovanje i poboljšanje obrazovne strukture stanovnika</i>	1.681.848,00
2.3.	<i>Smanjenje nezaposlenosti</i>	0,00
2.4.	<i>Smanjivanje iseljavanja mladih i obrazovanih</i>	10.100.000,00
2.5.	<i>Povećati socijalnu uključenost građana</i>	930.000,00
2.6.	<i>Razvoj sporta i veće uključivanje građana u sportske aktivnosti</i>	34.500.000,00
3.	<i>Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima</i>	465.518.000,00
3.1.	<i>Osigurati visoke ekološke standarde komunalnom opremljenopćugradskog područja</i>	150.426.000,00
3.2.	<i>Unaprijediti infrastrukturnu opremljenost ruralnih područja</i>	300.000.000,00

3.3.	<i>Povećati efikasnost upravljanja održivim razvojem</i>	1.075.000,00
3.4.	<i>Valorizacija i održivo upravljanje kulturnom baštinom i razvoj infrastrukture za kulturne potrebe</i>	13.600.000,00
3.5.	<i>Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i civilne zaštite</i>	417.000,00
4.	<i>Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti</i>	0,00
4.1.	<i>Razvoj materijalne vrijednosti kulturne baštine</i>	0,00
4.2.	<i>Razvoj multikulturalizma</i>	0,00

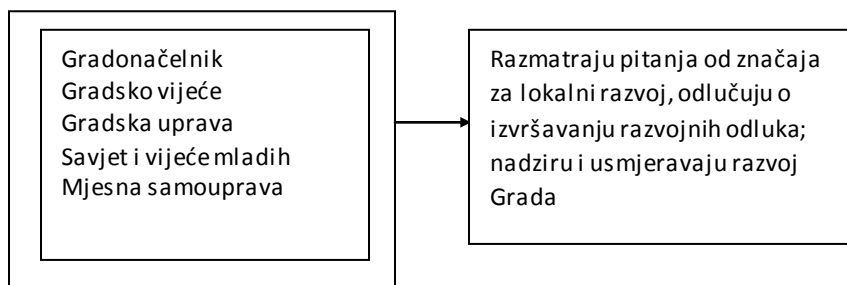
*podaci preuzeti iz Akcijskog plana

6.2. Institucionalni okvir za provedbu strategije

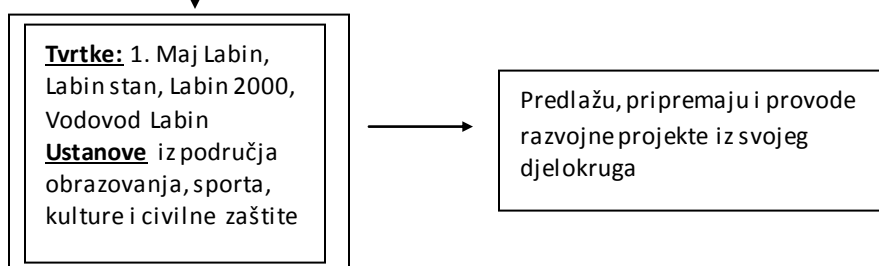
Odgovornost provedbe svih aktivnosti u procesu izrade Strategije razvoja Grada Labina za razdoblje do 2020. godine imaju upravna tijela grada Labina na čelu s gradonačelnikom. Ključno načelo u procesu oblikovanja tog strateškog dokumenta jest načelo participativnosti kojim je ostvarena zajednička suradnja i kontinuirana komunikacija između koordinatora izrade Strategije i relevantnih lokalnih dionika iz svih sektora (javni, privatni, civilni). Na taj način identifikirani su ključni razvojni problemi i potrebe u svim područjima koja čine okosnicu društveno-gospodarskog razvoja Grada. Kontinuirana suradnja ostvarena je kroz održane radionice, sastanke te redovite online i telefonske konzultacije. Stavovi i prijedlozi lokalnih dionika iz sektora i djelatnosti ključnih za razvoj Grada Labina pretočeni su u ciljeve, prioritete i mjere koje će odrediti razvoj Grada do 2020. godine. Kontinuirana komunikacija i suradnja nastavit će se i u procesu provedbe Strategije. Pritom će se zadržati uloga Grada Labina kao tijela odgovornog za realizaciju razvojnih projekata, a uspjeh provedbe osigurati će predanost i zajednički naponi svih lokalnih dionika čije djelovanje će odrediti smjer razvoja Grada do 2020. godine.

Ključne razvojne aktere u procesu oblikovanja i provedbe Strategije razvoja Grada Labina do 2020. godine i njihov odnos prikazuje shema u nastavku. Transparentna i pravodobna suradnja javnog i civilnog sektora ostvarena je potpisanim Poveljom o suradnji između Grada i organizacija civilnog društva, a suradnja sa subjektima privatnog sektora ostvaruje se putem institucionalne i financijske podrške razvoju poduzetništva i obrtništva.

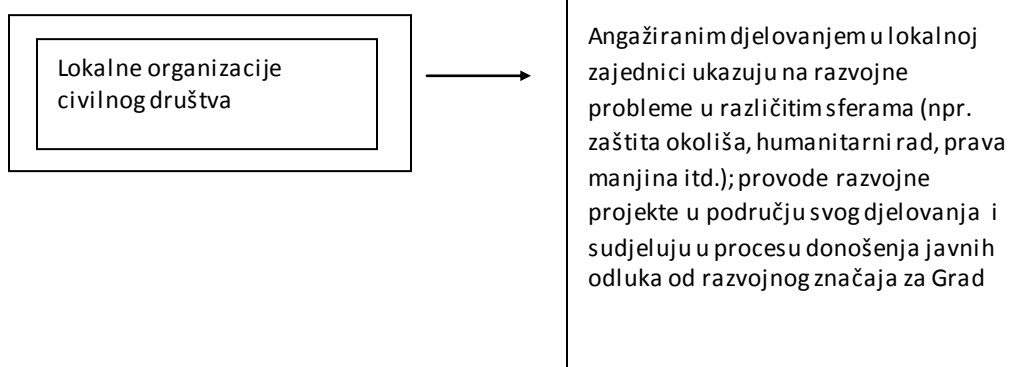
JAVNA UPRAVA

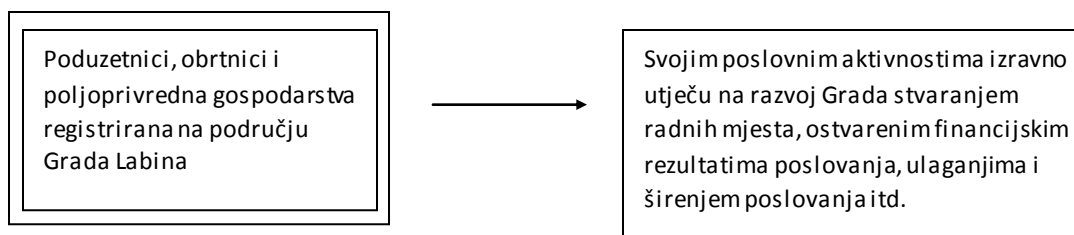
GRADSKE USTANOVE I TVRTKE

CIVILNI SEKTOR

PRIVATNI SEKTOR

6.3. Strateški projekti

U nastavku je pobrojeno 12 ključnih strateških projekata Grada Labina za razdoblje od 2016. do 2020. godine. Oni su dijelom u fazi pripreme i očekuje se njihovo intenzivnije financiranje iz fondova Europske unije. Za strateške projekte planira se ukupno izdvojiti 532.750.000,00 kn, od čega iz Fondova Europske unije 345.425.000,00 kn, a iz Gradskog proračuna 103.480.000,00 kn.

Red. br. projekta	Naziv projekta	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u kunama	Lokacija projekta	Izvori financiranja projekta do 2020. godine				
					Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori
1.	Poslovna zona Vinež – opremanje infrastrukturom (radovi)	1.1.1.	5.000.000,00	Grad Labin		4.000.000,00			1.000.000,00
2.	Rekonstrukcija zgrade gradskog kina – Kulturno obrazovni centar Labin	1.2.2.	31.250.000,00	Grad Labin		9.375.000,00	21.875.000,00		
3.	Izgradnja zgrade za društveno poduzetništvo	1.2.2.	7.000.000,00	Grad Labin		2.000.000,00	3.500.000,00		1.500.000,00
4.	Promet i parking Rabac	1.3.1.	1.500.000,00	Grad Labin		1.500.000,00			
5.	Modernizacija i nabava medicinskih uređaja	2.1.1.	800.000,00	Grad Labin		800.000,00			
6.	Dječji vrtić Vinež (novi) I. faza – projekt i radovi	2.4.1.	9.500.000,00	Grad Labin		2.850.000,00	6.650.000,00		
7.	Sportska infrastruktura (kompleks sportskih dvorana Labin i atletska staza u sklopu gradskog stadiona NK Rudar Labin)	2.6.1.	34.500.000,00	Grad Labin		34.500.000,00			
8.	Infrastruktura u starogradskoj jezgri i popločenje parternih površina (projekt i radovi)- prva faza , Ulica A. Negri	3.1.1.	4.700.000,00	Grad Labin		3.980.000,00		720.000,00	
9.	Izgradnja komunalne infrastrukture - odvodnja Labin Raša Rabac	3.2.1.	300.000.000,00	Grad Labin		30.000.000,00	216.000.000,00	54.000.000,00	
10.	Rekonstrukcija i sanacija rudarskih kupaonica, tople veze i šahta u sklopu rudarskog kompleksa Pijacal (projekt i radovi)	3.4.2.	11.500.000,00	Grad Labin		2.500.000,00	8.500.000,00		500.000,00
11.	Rekonstrukcija prometnice Labin – Gornji Rabac – Rabac (turistički pravac Rabac)	3.1.1.	22.500.000,00	Grad Labin		6.750.000,00	15.750.000,00		
12.	Lukobran Rabac	3.1.1.	104.500.000,00	Grad Labin	10.450.000,00	5.225.000,00	73.150.000,00	15.675.000,00	
Ukupno			532.750.000,00		10.450.000,00	103.480.000,00	345.425.000,00	70.395.000,00	3.000.000,00

VII. HORIZONTALNA NAČELA

U procesu izrade Strategije razvoja Grada Labina do 2020. godine u svim se koracima i aktivnostima vodilo računa o usuglašenosti s dvama ključnim horizontalnim načelima – načelu nediskriminacije i načelu održivog razvoja. Usklađenost s tim načelima vidljiva je u sadržaju analize stanja i SWOT analize, osobito analize tržišta rada i analize društveno-gospodarskih djelatnosti s implikacijama za

stanje okoliša. U analizi tržišta rada tako se osobita važnost pridaje ravnopravnom pristupu tržištu rada za najranjivije društvene skupine – žene, mlade i starije osobe. U sklopu cilja 4 – Jačanje labinskog identiteta i njegove prepoznatljivosti također je osobita pažnja posvećena ravnopravnoj uključenosti etničkih manjina u proces jačanja ukupnog razvoja Grada Labina. U analizi poduzetničkog sektora prednost će se davati poduzetničkim ulaganjima orijentiranim na „zelene“ inicijative koje ne predstavljaju pritisak na okoliš i pridonose održivom razvoju Grada. Slično, u sektoru turizma naglasak je na poticanju održivog turizma razvijanjem turističkih proizvoda i usluga kojima će se poštovati ograničenja okoliša (npr. održivim upravljanjem prirodnom baštinom u funkciji jačanja razvoja turizma). U odnosu na definirane strateške ciljeve, naglasak na zaštitu okoliša i održivi razvoj vidljiv je u sadržaju cilja 3 – Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima i svim prioritetima koji podupiru ostvarenje tog cilja (npr. 3.1. Osigurati visoke ekološke standarde putem komunalne opremljenosti gradskog područja, 3.3. Povećanje efikasnosti upravljanja održivim razvojem). Ciljem 2 – Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života izravno se djeluje na zadovoljenje načela nediskriminacije, što je uočljivo i u sadržaju prioriteta i mjera u sklopu tog cilja (npr. 2.3. Smanjenje nezaposlenosti, 2.4. Smanjivanje iseljavanja mladih i visokoobrazovanih, 2.5. Povećanje socijalne uključenosti građana). Ostalim ciljevima, prioritetima i mjerama također se pridonosi realizaciji tih načela, i to kroz tzv. „soft“ mehanizme jačanja ravnopravnosti svih društvenih skupina i svijesti lokalne zajednice o potrebi zaštite okoliša i poticanja održivog razvoja Grada Labina (npr. 3.5. Jačanje kapaciteta organizacija civilne zaštite i civilne zaštite i 4.2. Razvoj multikulturalizma).